

ارزیابی سیاست‌های توسعه ورزش همگانی با تأکید بر معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی و ارائه بسته تقنینی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تاریخ انتشار:

۱۴۰۴/۱۲/۵

شماره مسلسل:

۲۱۳۸۸

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

عنوان گزارش:

ارزیابی سیاست‌های توسعه ورزش همگانی با تأکید بر معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی و ارائه بسته تقنینی

نوع گزارش: طرح / لایحه □، راهبردی ■، نظارتی □، پیش‌نویس قانونی □

نام دفتر:

مطالعات فرهنگی و آموزش (گروه ورزش، میراث فرهنگی و گردشگری)

تهیه و تدوین:

محمد خدابخش

ناظر علمی:

موسی بیات

مدیر مطالعه:

سعید شفیعا (گروه ورزش، میراث فرهنگی و گردشگری)

ناظران علمی داخل مرکز:

موسی بیات، محمدحسین قربانی (عضو هیئت علمی پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی)

ناظران علمی خارج از مرکز:

اشکان هراتی (رئیس مرکز تنظیم مقررات سازمان امور مالیاتی کشور)، علیرضا کلانتری (مدیرکل دفتر توسعه ورزش همگانی وزارت ورزش و جوانان)

اظهار نظرکننده خارج از مرکز:

محمد سلیمانی (هیئت علمی دانشگاه امام صادق (ع))

اظهار نظرکنندگان داخل مرکز:

صادق رنجبر (ورزش، میراث فرهنگی و گردشگری)، محمدامین گزار (ورزش، میراث فرهنگی و گردشگری)، رضا لطفی (گروه پولی و بانکی)، مهدی سرمست شوشتری (گروه سیاست‌های مالیاتی)، هادی ترابی فر (گروه سیاست‌های مالیاتی)، سیدسروش میرهاشمی (گروه سیاست‌های مالیاتی)

همکاران:

محمدبرزگر خسروی (مدیر گروه حقوق اقتصادی و مالی عمومی)، مهدی بهرامی حسن‌آبادی (کارشناس گروه حقوق اقتصادی و مالی عمومی)، امین پورنقی (هیئت علمی دانشگاه امام صادق (ع))

گرافیک و صفحه‌آرایی:

سیده فاطمه ابوطالبی

ویراستار ادبی:

زهره عطاردی

واژه‌های کلیدی:

- ورزش همگانی
- معافیت مالیاتی
- باشگاه‌های ورزشی

تاریخ شروع مطالعه:

۱۴۰۴/۰۵/۰۱

فهرست مطالب

چکیده.....	۶
خلاصه مدیریتی.....	۷
۱. مقدمه.....	۹
۲. سیاست‌های معافیت مالیاتی در اسناد بالادستی.....	۱۰
۳. برآورد میزان معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی در ایران.....	۱۱
۱-۳. تخمین براساس درآمد حاصل از واگذاری اماکن ورزشی تحت پوشش وزارت ورزش و جوانان.....	۱۱
۴. بررسی میزان تحقق اهداف معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی.....	۱۳
۱-۴. ارزیابی عملکرد معافیت مالیاتی در ارزان تر شدن خدمات ورزشی و ایجاد انگیزه اقتصادی برای باشگاه‌داری.....	۱۳
۲-۴. ارزیابی عملکرد معافیت مالیاتی در کمک به توسعه ورزش همگانی و مشارکت ورزشی مردم.....	۱۴
۵. ارکان مؤثر افزایش مشارکت ورزشی و توسعه ورزش همگانی.....	۱۶
۶. فرصت‌ها و تهدیدهای وضع موجود.....	۱۸
۷. فرصت‌ها و تهدیدهای راهکار پیشنهادی (وضع مالیات هدفمند و اتخاذ سیاست‌های توسعه مشارکت در ورزش با رویکرد چندگانه).....	۱۹
۸. نتیجه‌گیری و پیشنهادها.....	۲۲
۱-۸. نتیجه‌گیری.....	۲۲
۲-۸. پیش‌نویس.....	۲۳
منابع و مأخذ.....	۲۶

فهرست جداول

جدول ۱. مواد قانونی معافیت‌های مالیاتی باشگاه‌های ورزشی.....	۱۰
جدول ۲. فواید و مضرات تداوم سیاست معافیت مالیاتی باشگاه‌ها با وضع موجود.....	۱۸
جدول ۳. فواید و مضرات راهکار پیشنهادی (وضع مالیات هدفمند و اتخاذ سیاست‌های توسعه مشارکت در ورزش با رویکرد چندگانه).....	۱۹
جدول ۴. نمونه برنامه‌ها در ارکان ویژه توسعه ورزش همگانی با محوریت باشگاه‌های ورزشی غیرانتفاعی.....	۲۱

فهرست شکل‌ها

شکل ۱. نمودار حق عضویت در باشگاه‌های ورزشی.....	۱۴
شکل ۲. نمودار تغییرات درصد شیوع ناکافی فعالیت بدنی در زمان تفریح طی سنوات ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۵.....	۱۵
شکل ۳. عوامل مؤثر بر توسعه ورزش همگانی.....	۱۶
شکل ۴. ارکان ویژه توسعه ورزش همگانی.....	۱۷

ارزیابی سیاست‌های توسعه ورزش همگانی با تأکید بر معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی و ارائه بسته تقنینی

Doi: [10.22034/mrc.report.21388](https://doi.org/10.22034/mrc.report.21388)

چکیده

طبق ماده (۱۳۴) قانون مالیات‌های مستقیم و جزء «۱۴» بند «ب» ماده (۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده، باشگاه‌های دارای مجوز از وزارت ورزش و جوانان از پرداخت مالیات معاف هستند. نظر به نبود آمار دقیق از میزان معافیت‌های اعمال شده برای باشگاه‌ها، با استفاده از سه روش تخمینی-آماری، به‌طور میانگین ۲,۹۸۲ میلیارد تومان مالیات از دست رفته (بخشودگی مالیاتی) اجرای این سیاست در سال ۱۴۰۳ برآورد شده است. این هزینه قابل توجه در حالی است که از یک سو میزان کم‌ترکی در سال‌های اخیر صعودی بوده و به بیش از ۷۰ درصد رسیده است و از سوی دیگر، تعرفه‌های مصوب هیئت وزیران نیز رعایت نمی‌شود. معافیت مالیاتی، برای تمامی باشگاه‌های ورزشی دارای مجوز از وزارت ورزش و جوانان اتخاذ شده است؛ در صورتی که جایگاه آنها در توسعه و ارائه ورزش ارزان یکسان نیست. در این راستا، برخلاف رویکرد حذف کامل معافیت مالیاتی و آزادسازی قیمت‌ها، با طراحی بسته‌های تخفیف مالیاتی-شامل نرخ صفر مالیات بر ارزش افزوده و نرخ صفر و یا نرخ پلکانی متناسب مالیات بر درآمد-باشگاه‌های ورزشی پیروی کننده از تعرفه‌های خدمات ورزشی مشمول این بسته‌های تخفیف مالیاتی شده و باشگاه‌های متخلف محروم گردیده و مشمول جریمه متناسب شوند. به‌منظور تضمین سود انواع باشگاه‌های ورزشی، هر ساله تعرفه خدمات ورزشی مبتنی بر عواملی از جمله موقعیت جغرافیایی، سطح کیفی خدمات ورزشی و نرخ تورم سالیانه به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. در تعرفه‌گذاری مذکور میزان هزینه تولید و سود متعارف مشخصی برای انواع باشگاه از منظر خصوصی، تعاونی، دولتی و عمومی غیردولتی تعیین شود. درآمد مالیاتی حاصل، صرف اتخاذ سیاست‌های توسعه همه‌جانبه ورزش همگانی با محوریت باشگاه‌داری پیروی کننده گردد.

بیان / شرح مسئله

یکی از مهم‌ترین سیاست‌های به کار گرفته شده در حوزه ورزش همگانی، معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی است. این سیاست بر پایه قوانین مالیاتی و در امتداد بند «۳» اصل سوم قانون اساسی، با هدف ارزان‌سازی ورزش و توسعه کمی و کیفی باشگاه‌های ورزشی طراحی شده است. در این راستا، هزینه مالی واقعی این معافیت و کارآمدی آن در ارزان‌سازی، افزایش دسترسی و افزایش مشارکت ورزشی و توسعه ورزش همگانی به عنوان مسئله مورد بررسی در این گزارش است. جهت بررسی موارد مذکور، ابتدا میزان بخشودگی مالیاتی ناشی از این سیاست تخمین زده شده و سپس آثار آن بر قیمت خدمات ورزشی و سطح مشارکت ورزشی بررسی شده است. در ادامه، با تبیین سایر عوامل مؤثر بر توسعه ورزش همگانی، شرایط پیشنهادی برای اصلاح سیاست معافیت مالیاتی و طراحی یک بسته سیاستی متوازن ارائه شده است.

نقطه نظرات / یافته‌های کلیدی

۱. بر آورد معافیت مالیاتی و محدودیت اطلاعات

با توجه به نبود آمار رسمی شفاف درباره درآمد باشگاه‌های ورزشی، میزان معافیت مالیاتی با استفاده از سه روش تخمینی آماری برآورد شده است. طبق میانگین این سه روش، هزینه اجرای سیاست معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی در سال ۱۴۰۳ حدود ۲,۹۸۲ میلیارد تومان برآورد می‌شود.

■ به دلیل معافیت کامل، باشگاه‌های ورزشی عملاً تحت نظارت و حسابرسی سازمان امور مالیاتی قرار ندارند و صورت‌های مالی آنها منتشر نمی‌شود.

۲. اعمال معافیت مالیاتی یکسان برای همه باشگاه‌ها

■ معافیت مالیاتی به صورت یکسان و بدون تفکیک برای همه باشگاه‌های ورزشی دارای مجوز اعمال می‌شود؛ تفاوتی میان باشگاه‌ها اعم از پیروی کننده و متخلف از تعرفه‌های خدمات ورزشی، مناطق کمتر توسعه یافته و سطح کمی و کیفی ارائه خدمات وجود ندارد.

۳. ناکارآمدی سیاست معافیت مالیاتی در ارزان‌سازی و دسترسی به ورزش

■ در وضع موجود، بخش عمده منفعت ناشی از معافیت مالیاتی، به صورت افزایش حاشیه سود و جذابیت اقتصادی باشگاه‌داری در بخشی از باشگاه‌ها ظاهر شده است، نه به شکل کاهش محسوس قیمت برای مصرف کننده نهایی.

■ بررسی شاخص‌های قیمتی نشان می‌دهد؛ هزینه استفاده از خدمات باشگاه‌های ورزشی طی سال‌های اخیر بیش از سطح عمومی قیمت‌ها افزایش یافته و در نتیجه، قدرت خرید ورزشی خانوارها کاهش پیدا کرده است. این وضعیت به ویژه برای گروه‌های کم‌درآمد و متوسط، به معنای تضعیف دسترسی به ورزش است.

■ در مجموع، سیاست معافیت مالیاتی در شکل فعلی، به طور نظام‌مند به ابزار ارزان‌سازی ورزش برای عموم مردم تبدیل نشده و ارتباط مستقیمی بین بهره‌مندی از معافیت و ارائه ورزش ارزان وجود ندارد.

۴. ناکارآمدی سیاست معافیت مالیاتی در افزایش مشارکت ورزشی و توسعه ورزش همگانی

■ بررسی داده‌های مربوط به فعالیت بدنی نشان می‌دهد که در دو دهه اخیر، سهم جمعیت دارای فعالیت بدنی ناکافی افزایش یافته و ایران در میان کشورهای با سطح بالای عدم مشارکت ورزشی قرار گرفته است.

■ این شواهد بیانگر آن است که با وجود اجرای چند دهه‌ای معافیت مالیاتی برای باشگاه‌ها، مشارکت ورزشی جامعه بهبود معناداری نیافته و حتی در برخی شاخص‌ها روند نامطلوبی مشاهده می‌شود. به عبارت دیگر، سیاست معافیت مالیاتی به تنهایی، نتوانسته

به هدف توسعه ورزش همگانی دست یابد.

۵. ارزان سازی ورزش، شرط لازم و نه شرط کافی برای توسعه ورزش همگانی

■ ارزان سازی ورزش، اگرچه یکی از عوامل مهم در تقویت انگیزه ورزش کردن است، اما به تنهایی برای افزایش معنادار مشارکت ورزشی کافی نیست. براساس چارچوب تحلیلی گزارش، عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی در چهار رکن اصلی زیرساخت، آموزش، مشوق های مالی و طرح ها و برنامه های ملی دسته بندی شده اند. در صورتی که سایر ارکان تقویت نشوند، حتی در صورت موفقیت نسبی در ارزان سازی ورزش، افزایش پایداری در سطح فعالیت بدنی جامعه رخ نخواهد داد.

۱. پیشنهاد راهکارهای تقنینی، نظارتی یا سیاستی قرار دادن همه باشگاهها ذیل نظام مالیاتی

■ همه باشگاههای ورزشی دارای مجوز، ذیل نظام مالیاتی قرار گیرند و فقط باشگاههای پیروی کننده تعرفه خدمات ورزشی مشمول تخفیف های مالیاتی شوند. تخفیف های مالیاتی در ساختار هدفمند مالیاتی جدید اعم از نرخ صفر مالیات بر ارزش افزوده و نرخ صرف و یا نرخ های پلکانی متناسب مالیات بر درآمد است.

■ سازمان امور مالیاتی با استفاده از صورت های مالی سالیانه، اظهارنامه های مالیاتی، بررسی نحوه قیمت گذاری، تعرفه های مصوب خدمات ورزشی و همچنین گزارش وزارت ورزش و جوانان باشگاهها را در دو گروه باشگاههای پیروی کننده و متخلف از تعرفه های خدمات ورزشی دسته بندی کند و این دسته بندی مبنای مشمولیت تخفیف های مالیات قرار گیرد.

۲. مشروط سازی بهره مندی از تخفیف به رفتار حمایتی از ورزش همگانی

■ بهره مندی از مالیات صفر برای باشگاههای غیرانتفاعی، به رعایت تعرفه های مصوب، ارائه ورزش ارزان، مشارکت در طرح های ملی ورزش همگانی و استقرار در مناطق کم برخوردار مشروط شود. در این راستا، هر ساله باشگاهها با توجه به معیارهای مذکور توسط وزارت ورزش و جوانان مورد ارزیابی قرار می گیرند و نتیجه ارزیابی در تمدید معافیت مالیاتی لحاظ شود.

۳. تخصیص هدفمند در آمد مالیاتی به توسعه ورزش همگانی

■ درآمد حاصل از اخذ مالیات باشگاههای ورزشی انتفاعی، به طور شفاف و اختصاصی برای اجرای سیاست های توسعه ورزش همگانی هزینه شود؛ از جمله در چهار حوزه:

■ توسعه زیرساختها و اماکن ورزشی قابل دسترس،

■ برنامه های آموزش و فرهنگ سازی برای ترویج مشارکت ورزشی،

■ مشوق های مالی (یارانه های ورزشی، طرح های تخفیف و حمایت از اقبال کم درآمد)،

■ طرح ها و برنامه های ملی باشگاه محور برای افزایش مشارکت ورزشی.

۴. تضمین سود انواع باشگاههای ورزشی

■ به منظور تضمین سود انواع باشگاههای ورزشی، هیئت وزیران مکلف شود هر ساله تعرفه خدمات ورزشی را مبتنی بر عواملی از جمله موقعیت جغرافیایی، سطح کیفی خدمات ورزشی و نرخ تورم سالیانه تصویب کند.

■ در تعرفه گذاری مذکور میزان هزینه تولید و سود متعارف مشخصی برای انواع باشگاه از منظر خصوصی، تعاونی، دولتی و عمومی غیردولتی تعیین شود.

۵. تقویت نظام اطلاعات مالی و نظارتی باشگاههای ورزشی

■ انتشار و ثبت منظم صورت های مالی و اطلاعات اقتصادی کلیه باشگاههای ورزشی الزامی شود تا امکان سیاست گذاری مبتنی بر شواهد فراهم گردد.

■ همکاری سازمان امور مالیاتی و وزارت ورزش و جوانان برای ایجاد بانک اطلاعات مشترک باشگاههای ورزشی و رصد مستمر تأثیر سیاستها بر قیمت خدمات و سطح مشارکت ورزشی، در دستور کار قرار گیرد.

۶. پرهیز از دورویکرد افراطی در سیاست معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی

ادامه وضع موجود (معافیت عمومی و غیر هدفمند همه باشگاه‌ها) به دلیل عدم تفکیک باشگاه‌ها و نبود عوامل انگیزاننده، کارآمد نیست و به توسعه ورزش همگانی منجر نمی‌شود. در عین حال، حذف کامل معافیت مالیاتی و آزادسازی قیمت‌ها نیز راه‌حل مناسبی نیست و به شکل کاذب می‌تواند منجر به افزایش قیمت‌ها شود.

۱. مقدمه

ورزش همگانی و سلامت پیوند ناگسستنی با یکدیگر دارند و این ارتباط به‌عنوان یک فرصت ویژه برای بهبود کیفیت زندگی و کاهش هزینه‌های درمان مطرح می‌شود [۱]. ورزش همگانی به هر نوع فعالیت بدنی اطلاق می‌شود که به ارتقای نشاط، سلامت و کیفیت زندگی مردم کمک می‌کند^۱ و یکی از مهم‌ترین ابزارهای ارتقای سلامت جامعه است. بسیاری از کشورها اهمیت موضوع ورزش همگانی و مشارکت ورزشی را درک کرده‌اند و از این طریق به دنبال دستیابی به جامعه‌ای سالم‌تر و پویاتر هستند. این کشورها با تأکید بر ایجاد جوامع و محیط‌های فعال و پویا، سیاست‌های ملی را در راستای توسعه ورزش همگانی اتخاذ کرده‌اند [۲]. این سیاست‌ها ترکیبی از چهار محور تأمین زیرساخت، آموزش و فرهنگ‌سازی ورزش، ایجاد مشوق‌های مالی و ارائه برنامه‌های ملی و منسجم هستند [۶]. توسعه ورزش همگانی در همه رده‌های سنی و در هر سطح از توانایی، نیازمند دسترسی‌پذیری به امکانات ورزشی از جمله باشگاه‌هاست [۳]. باشگاه‌های ورزشی اصلی‌ترین نهاد جمعی در ورزش همگانی هستند. در بند «چ» ماده (۲) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان، باشگاه ورزشی به مؤسسه‌ای اطلاق شده است که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با هدف تعلیم و تعمیم سلامت جسمی و روحی افراد جامعه مبتنی بر اصول علمی و ارزش‌های اسلامی، ایجاد فضای کسب و کار و به دست آوردن رتبه و نشان (مدال) در یک یا چند رشته ورزشی مطابق ضوابط فنی و عمومی تعیین شده با مجوز وزارت تأسیس و فعالیت می‌کند. در ایران در سال ۱۴۰۳ تعداد ۳۳۷۸۶ باشگاه ورزشی وجود دارد که ذیل دستگاه‌های مختلف از جمله وزارت ورزش و جوانان، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، شهرداری‌ها، سازمان‌های نظامی و بخش خصوصی دسته‌بندی می‌شوند.

در قوانین کشور، جهت دسترسی به ورزش ارزان و رایگان برای مردم دو قانون زیر وضع شده است:

- بند «۳» از اصل سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران [۳] با محوریت تربیت بدنی رایگان برای همه در تمام سطوح،
 - بند «۲۵» از بخش (الف) ماده (۴) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان با محوریت فراهم نمودن بستر و امکانات لازم جهت ورزش همگانی [۴] با رویکرد ورزش آسان، ارزان و در دسترس برای عموم مردم.
- در اجرای قوانین مذکور یکی از سیاست‌هایی که طی چند دهه گذشته ایران در حوزه ورزش اتخاذ شده است، معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی است. با گذشت بیش از دو دهه از وضع این سیاست، کارآمدی و اثرگذاری آن به محل بحث سیاست‌گذاران تبدیل شده است. در این مطالعه، ابتدا میزان بخشودگی مالیاتی ناشی از سیاست معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی تخمین زده و سپس آثار آن بر قیمت خدمات ورزشی و سطح مشارکت ورزشی بررسی شد. در ادامه، با تبیین سایر عوامل مؤثر بر توسعه ورزش همگانی، شرایط پیشنهادی برای اصلاح سیاست معافیت مالیاتی و طراحی یک بسته سیاستی متوازن ارائه شده است.

۱. تعریف ورزش همگانی در قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان (۱۳۹۹).

۲. سیاست‌های معافیت مالیاتی در اسناد بالادستی

در راستای ارزان‌سازی و افزایش دسترسی به ورزش، دولت سیاست‌های معافیت مالیاتی را برای باشگاه‌های ورزشی اتخاذ کرده است. جدول ۱، سیاست‌های اتخاذ شده را نشان می‌دهد:

جدول ۱. مواد قانونی معافیت‌های مالیاتی باشگاه‌های ورزشی

مصادیق	شرح	ماده/بند	مرجع قانونی
فعالیت‌های ورزشی مندرج در مجوز رسمی، تبلیغات، نقل و انتقال ورزشکار، فروش لوازم با نشان باشگاه، کمک‌های دولتی، مسابقات ورزشی ملی و بین‌المللی در ایران	معافیت درآمد (سود) باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی از مالیات	ماده (۱۳۴) ۱	قانون مالیات‌های مستقیم ۱۳۶۶/۱۲/۵۳
	ماده (۳): درآمد باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی دارای مجوز از وزارت ورزش و جوانان، حاصل از فعالیت‌های منحصر ا ورزشی، از مالیات معاف است. تبصره «۱»: درآمد ناشی از تبلیغات، نقل و انتقال یا معاوضه ورزشکار، فروش لوازم با نشان باشگاه، کمک‌های دولتی نیز در درآمد ورزشی محسوب می‌شود. تبصره «۲»: کلیه درآمد فدراسیون‌های بین‌المللی، فدراسیون‌های ورزشی و کمیته ملی المپیک ناشی از برگزاری مسابقات ورزشی در ایران معاف است.	آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۳۴) ۱۳۸۱/۰۷/۵۳ (اصلاحیه: ۱۳۹۳/۰۸/۱۸)	
درآمد حاصل از برگزاری مسابقات، فروش بلیت، کسب رتبه و مدال با تأیید وزارت ورزش، فروش بلیت، حق عضویت و شهریه خدمات ورزشی توسط فدراسیون‌ها، هیئت‌ها، مؤسسات و باشگاه‌های دارای مجوز ^۲	خدمات ورزشی از مالیات بر ارزش افزوده معاف است.	جزء «۱۴» بند «ب» ماده (۹) ۳	قانون مالیات بر ارزش افزوده ۱۳۸۷/۰۲/۱۷
	ماده (۲): ارائه خدمات ورزشی توسط فدراسیون‌ها، هیئت‌ها، مؤسسات، مراکز، اتحادیه‌ها، باشگاه‌ها و اشخاص دارای مجوز از وزارت ورزش و جوانان مشمول معافیت است. تبصره «۱»: فهرست مصادیق خدمات ورزشی ظرف یک ماه توسط مراجع ذیصلاح پیشنهاد و با تأیید وزیر اقتصاد ابلاغ می‌شود.	آیین‌نامه اجرایی جزء «۱۴» بند «ب» ماده (۹) ۱۴۰۰/۱۰/۲۶	

مأخذ: نگارنده.

قوانین فوق با رویکرد ارزان‌سازی ورزش به معافیت مالیاتی تمامی باشگاه‌های ورزشی دارای مجوز از وزارت ورزش و جوانان منجر شده است. این موضوع در حالی است که در این قوانین به تفکیک بین انواع باشگاه‌های ورزشی از حیث ارائه ورزش ارزان، موقعیت جغرافیایی و سطح فعالیت پرداخته نشده و تمامی باشگاه‌های مشمول معافیت مالیاتی شده‌اند.

۱. ماده (۱۳۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب مجلس شورای اسلامی، درآمد باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی دارای مجوز از سازمان تربیت‌بدنی (وزارت ورزش و جوانان فعلی) که از فعالیت‌های ورزشی حاصل می‌شود را از پرداخت مالیات معاف کرده است.
۲. مصادیق اعلام شده در نامه سازمان امور مالیاتی (۱۴۰۳/۱۰/۱۵): ۱. درآمد حاصل از برگزاری مسابقات و فروش بلیت، ۲. درآمد ناشی از کسب رتبه و مدال با تأیید وزارت ورزش، ۳. درآمد مسابقات ورزشی همگانی روستایی و عشایری دارای مجوز، ۴. درآمد حاصل از فروش بلیت، حق عضویت و شهریه خدمات ورزشی توسط فدراسیون‌ها، هیئت‌ها، مؤسسات و باشگاه‌های دارای مجوز.
- تبصره: کلیه درآمدها و عواید حاصل از خدمات ورزشی فوق‌الذکر در چارچوب قوانین و مقررات، مشمول معافیت از مالیات و عوارض ارزش افزوده است.
۳. جزء «۱۴» بند «ب» ماده (۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده خدمات آموزشی، پژوهشی و ورزشی دارای مجوز از مراجع ذیصلاح طبق آیین‌نامه‌ای که با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی (سازمان)، علوم، تحقیقات و فناوری، آموزش و پرورش، تعاون، کار و رفاه اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ورزش و جوانان و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه ظرف ۶ ماه از تاریخ ابلاغ این قانون تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

۳. برآورد میزان معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی در ایران

مطابق بند «ب» ماده (۲۷) قانون <https://rc.majlis.ir/fa/law/show/1809128>، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است به منظور شفافیت حمایت‌های مالیاتی، به صورت سالیانه فهرست تمامی تخفیفات، اعتبار مالیاتی، نرخ صفر، معافیت یا بخشودگی و ترجیحات مالیاتی و گمرکی را تهیه و میزان بخشودگی مالیاتی ناشی از موارد مذکور را با توجه به استنادات قانونی مربوط به تفکیک محاسبه کند. سازمان برنامه و بودجه نیز مکلف به انتشار آن در قالب پیوست بودجه سنواتی است. در پیوست، شرح دقیقی از میزان معافیت مالیاتی باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی وجود ندارد. در گزارش «تطبيق لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ با قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران»، میزان معافیت مالیاتی حاصل از اجرای ماده (۱۳۴) قانون مالیات‌های مستقیم برابر با ۴ میلیارد و ۹۰۰ میلیون تومان برآورد شده است. این برآورد در حالی است که ورزش یک عنوان از عناوین موضوع این ماده است و مالیات بر ارزش افزوده آن نیز برآورد نشده است؛ لذا برای تحلیل میزان معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی قابل اتکا نیست. با توجه به توضیحات داده شده، برآورد دقیقی از میزان بخشودگی مالیاتی باشگاه‌های ورزشی در دسترس نیست؛ لذا با استفاده از روش‌های آماری نسبت به برآورد آن اقدام شده و برای این منظور، از داده‌های در دسترس بهره گرفته شده است. استفاده از داده‌های در دسترس به این دلیل بوده که امکان انجام روش‌های دقیق‌تری همچون روش‌های اقتصادسنجی (که نیازمند انجام مطالعات میدانی در سایه حمایت نهاد‌های ذی‌ربط است) وجود نداشته است.

در تخمین معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی، میزان مالیات مستقیم از دست رفته (بخشودگی مالیاتی) حاصل از اجرایی‌سازی ماده (۱۳۴) قانون مالیات‌های مستقیم و همچنین میزان مالیات بر ارزش افزوده از دست رفته (بخشودگی مالیاتی) حاصل از اجرایی‌سازی جزء «۱۴» بند «ب» ماده (۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده لحاظ شده است. مجموع این دو برآورد میزان کل معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی را نشان می‌دهد. لازم به ذکر است؛ نظر به مشمولیت باشگاه‌های حرفه‌ای^۱ در پرداخت مالیات، این باشگاه‌ها در محاسبات وارد نشده‌اند. در تخمین انجام شده، از سه روش استفاده شده و در هر سه روش، میزان درآمد کل و میزان سود خالص باشگاه‌های ورزشی تخمین زده شده است. طبق قانون مالیات بر ارزش افزوده میزان ۱۰ درصد^۲ از سود خالص فعالیت، نشان‌دهنده میزان مالیات بر ارزش افزوده است و طبق قانون مالیات‌های مستقیم، میزان ۲۵ درصد (اشخاص حقوقی)^۳ و ۱۵ الی ۲۵ درصد (اشخاص حقیقی)^۴ از سود خالص فعالیت، نشان‌دهنده میزان مالیات‌های مستقیم است. در این تخمین‌ها پس از محاسبه میزان سود خالص فعالیت باشگاه‌های ورزشی، ۱۰ درصد از میزان سود خالص فعالیت را برای مالیات بر ارزش افزوده و به‌طور میانگین ۲۰ درصد از سود خالص فعالیت را برای مالیات‌های مستقیم در نظر گرفته شده است.

۳-۱. تخمین براساس درآمد حاصل از واگذاری اماکن ورزشی تحت پوشش وزارت ورزش و جوانان

براساس گزارش وزارت ورزش و جوانان حدود ۱۰ هزار مکان ورزشی تحت پوشش وزارت ورزش و جوانان است که از این تعداد ۵۰۲۶ مجموعه در سال ۱۴۰۳ واگذار شده و سایر مجموعه‌ها نیز در اختیار وزارت ورزش و جوانان است که به‌طور مشخص بخشی از این اماکن در اختیار هیئت‌های ورزشی استان‌ها و شهرستان‌هاست و بخشی نیاز به بازسازی داشته و یا متقاضی برای استفاده از آنها وجود ندارد. در سال ۱۴۰۳،

۱. در حال حاضر تنها هفت باشگاه آلومینیوم اراک، استقلال تهران، فولاد خوزستان، فولاد مبارکه سپاهان، گل‌گهر سیرجان، پرسپولیس تهران و تراکتور تبریز باشگاه حرفه‌ای محسوب می‌شوند.

۲. ماده (۷) قانون مالیات بر ارزش افزوده - نرخ مالیات و عوارض کالاها و خدمات مطابق با مآخذ موضوع ماده (۵) این قانون، به‌استثنای کالاها خاص که نرخ آنها در ماده (۲۶) این قانون تصریح شده، ده درصد (۱۰٪) می‌باشد.

۳. ماده (۱۰۵) - جمع درآمد شرکت‌ها و درآمد ناشی از فعالیت‌های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی، مشمول مالیات به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪) خواهند بود.

۴. ماده (۱۳۱) - نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی به‌استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد به شرح زیر است [۱]:

۱. تا میزان پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالیانه به نرخ پانزده درصد (۱۵٪)،

۲. نسبت به مازاد پانصد میلیون (۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا میزان یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالیانه به نرخ بیست درصد (۲۰٪)،

۳. نسبت به مازاد یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالیانه به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪).

مجموع درآمد اختصاصی حاصل از واگذاری اماکن ورزشی وزارت ورزش و جوانان، ۴۷۵ میلیارد تومان بوده است [۱۳]. این اماکن ورزشی اعم از باشگاه‌ها، سالن‌ها و مراکز ورزشی هستند که همگی در اختیار ورزش همگانی می‌باشند. در حال حاضر، ۳۳۷۸۶ باشگاه ورزشی فعال در کشور در حال فعالیت هستند و نسبت سود باشگاه‌های ورزشی برابر ۲۵ درصد کل درآمد ناخالص باشگاه است. حدود ۴۴ درصد از درآمد ناخالص باشگاه‌های ورزشی صرف نیروی کار و حدود ۱۵ درصد صرف هزینه اجاره مکان ورزشی و تجهیزات می‌شود [۳۵]. طبق واگذاری ۵۰۲۶ باشگاه ورزشی از طریق اجاره یک‌ساله فضا و تجهیزات و درآمد ۴۷۵ میلیارد تومان، نشانگر این است که ۱۵ درصد کل درآمد ناخالص این ۵۰۲۶ باشگاه برابر ۴۷۵ میلیارد تومان است. به همین نسبت میزان سود خالص این ۵۰۲۶ باشگاه را نیز می‌توان برابر با ۷۹۲ میلیارد تومان در نظر گرفت. با نمونه‌گیری این ۵۰۲۶ باشگاه و تعمیم به کل ۳۳۷۸۶ باشگاه ورزشی موجود، میزان ۵,۳۲۴ میلیارد تومان سود خالص باشگاه‌های ورزشی تخمین زده می‌شود.

مطابق با قوانین مالیاتی شرح داده شده، میزان مالیات بر ارزش افزوده برابر با ۵۳۲ میلیارد تومان، میزان مالیات‌های مستقیم برابر با ۱,۰۶۴ میلیارد تومان و مجموع کل معافیت‌های مالیاتی باشگاه‌های ورزشی در سال ۱۴۰۳ برابر با ۱,۵۹۶ میلیارد تومان تخمین زده می‌شود.

۲-۲. تخمین براساس ورزشکاران سازمان یافته

طبق اعلام فدراسیون پزشکی ورزشی جمهوری اسلامی ایران، در سال ۱۴۰۳ تعداد ۴ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر ورزشکار سازمان یافته اعلام شده است. ورزشکاران سازمان یافته، ورزشکارانی‌اند که تحت پوشش بیمه ورزشی هستند و به صورت مستمر در باشگاه‌های ورزشی فعالیت می‌کنند. با احتساب اینکه ورزشکاران سازمان یافته، فقط یک دوره ورزشی در یک باشگاه را بگذرانند و به صورت میانگین در هر ماه مبلغ ۸۸۶,۰۵۰ تومان بپردازند^۱ و ۱۰ ماه از سال شرکت کنند، کل درآمد حاصل از این فعالیت برای باشگاه‌های ورزشی برابر با ۳۷,۲۱۴ میلیارد تومان می‌باشد. نسبت سود باشگاه‌های ورزشی برابر با ۲۵ درصد است. با این حساب میزان سود باشگاه‌های ورزشی برابر با ۹,۳۰۳ میلیارد تومان است.

مطابق با قوانین مالیاتی شرح داده شده، میزان مالیات بر ارزش افزوده برابر با ۹۳۰ میلیارد تومان، میزان مالیات‌های مستقیم برابر با ۱,۸۶۰ میلیارد تومان و مجموع کل معافیت‌های مالیاتی باشگاه‌های ورزشی در سال ۱۴۰۳ برابر با ۲,۷۹۰ میلیارد تومان تخمین زده می‌شود.

۳-۲. تخمین براساس هزینه‌های نیروی کار

از کل درآمد ناخالص باشگاه‌های ورزشی، ۴۴ درصد سهم هزینه نیروی کار است [۳۵]. باشگاه ورزشی به صورت حداقلی از یک نیروی خدمات، یک نیروی مربی فنی-ورزشی، یک نیروی کارمند و یک مدیر مجموعه تشکیل شده است [۳۵]. در سال ۱۴۰۳ حداقل حقوق ماهیانه نیروی خدمات، مربی ورزشی، کارمند و مدیر مجموعه به ترتیب برابر ۱۱ میلیون تومان [۳۹]، ۱۷ میلیون تومان [۴۰]، ۱۵ میلیون تومان [۳۹] و ۲۳ میلیون تومان [۴۰] است. در شرایطی که یک باشگاه ورزشی دست کم ۴ نیروی کار داشته باشد و حداقل دستمزد را به نیروهای کار پرداخت کند، در سال ۱۴۰۳ حدود ۷۹۲ میلیون تومان هزینه نیروی کار پرداخت می‌کند که برابر با ۴۴ درصد از کل درآمد ناخالص باشگاه است. به این نسبت، سود خالص باشگاه برابر ۲۵ درصد درآمد ناخالص باشگاه و برابر ۴۵۰ میلیون تومان است. ۳۳۷۸۶ باشگاه ورزشی در ایران فعالیت دارند و اگر حداقلی‌ترین باشگاه برآورد شده را به کل باشگاه‌های ورزشی تعمیم داده شود، سود خالص کل باشگاه‌های ورزشی برابر با ۱۵,۲۰۴ میلیارد تومان تخمین زده می‌شود.

مطابق با قوانین مالیاتی شرح داده شده، میزان مالیات بر ارزش افزوده برابر با ۱,۵۲۰ میلیارد تومان، میزان مالیات‌های مستقیم برابر با ۳,۰۴۰

۱. طبق مصوبه تعرفه خدمات ورزشی هیئت وزیران در سال ۱۴۰۴-۱۴۰۳، از مجموع تعرفه‌ها میانگین گرفته شده است.
۲. به منظور در نظر گرفتن احتمال عدم مشارکت ورزشکار فعال در مواقعی از سال، ۱۰ ماه فعالیت از ۱۲ ماه سال در نظر گرفته شده است.

میلیارد تومان و مجموع کل معافیت‌های مالیاتی باشگاه‌های ورزشی در سال ۱۴۰۳ برابر با ۴,۵۶۱ میلیارد تومان تخمین زده می‌شود.

۲-۴. جمع‌بندی روش‌های تخمینی

در روش اول تخمین میزان کل معافیت مالیاتی برآورد شده برابر با ۱,۵۹۶ میلیارد تومان، در روش دوم تخمین برابر با ۲,۷۹۰ میلیارد تومان و در روش سوم تخمین برابر با ۴,۵۶۱ میلیارد تومان است. میانگین حاصل از سه روش تخمینی، برآورد ۲,۹۸۲ میلیارد تومان معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی در سال ۱۴۰۳ را نشان می‌دهد.

۴. بررسی میزان تحقق اهداف معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی

سیاست معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی همان‌طور که در جدول ۱ تشریح شد؛ در چارچوب احکام قانون مالیات‌های مستقیم، قانون مالیات بر ارزش افزوده و «قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان» طرح شده است. جهت‌گیری اصلی این سیاست را می‌توان در دو هدف زیر خلاصه کرد:

۱. ارزان‌تر شدن خدمات ورزشی و ایجاد انگیزه اقتصادی برای باشگاه‌داری،

۲. کمک به توسعه ورزش همگانی و مشارکت ورزشی مردم.

هریک از این دو هدف براساس اطلاعات موجود و برآوردهای انجام شده در این گزارش بررسی می‌شود.

۱-۴. ارزیابی عملکرد معافیت مالیاتی در ارزان‌تر شدن خدمات ورزشی و ایجاد انگیزه اقتصادی برای باشگاه‌داری

براساس قوانین مالیاتی، درآمد باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی از مالیات‌های مستقیم و مالیات بر ارزش افزوده معاف است. در این راستا، تعرفه استفاده از خدمات ورزشی با پیشنهاد وزارت ورزش و جوانان و تأیید وزارت امور اقتصادی و دارایی در هیئت‌وزیران تصویب می‌شود. در نگاه سیاستی، انتظار می‌رود ترکیب تعرفه‌گذاری و معافیت مالیاتی باعث کاهش هزینه فعالیت باشگاه‌ها و در نهایت کاهش قیمت خدمات ورزشی برای مردم شود.

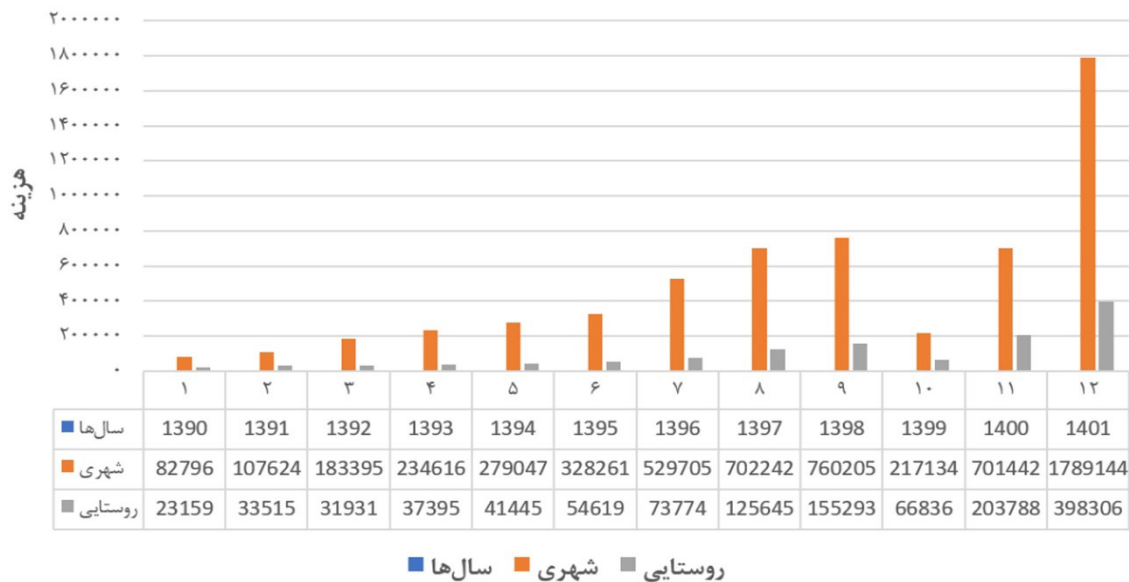
در اجرا، وضعیت این سیاست برای همه باشگاه‌های ورزشی یکسان نیست. باشگاه‌های وابسته به نهادهای عمومی مانند شهرداری‌ها و وزارت آموزش و پرورش، در مواردی که خدمات ورزشی به‌طور مستقیم توسط نهادهای مذکور ارائه می‌شود به تعرفه‌های مصوب پایبند هستند. در این شرایط، گزارش‌های موجود نشان می‌دهد که تعرفه باشگاه‌های زیر نظر شهرداری تهران حدود ۱۰ تا ۴۰ درصد پایین‌تر از تعرفه‌های مصوب است [۳۶] و باشگاه‌های وابسته به آموزش و پرورش نیز عمدتاً نزدیک به تعرفه‌های مصوب خدمات ورزشی ارائه می‌دهند. اما در شرایطی که دو نهاد مذکور ارائه خدمات را به پیمانکاران بیرونی واگذار کرده‌اند، تعرفه‌های هیئت‌وزیران رعایت نمی‌شود.

از سوی دیگر، در شکل ۱ بررسی شاخص قیمت مصرف‌کننده برای «حق عضویت و استفاده از خدمات باشگاه‌های ورزشی» در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که این شاخص در سال ۱۳۹۸ حدود ۵۴ درصد بیش از شاخص کل قیمت مصرف‌کننده رشد کرده است [۱۸].

۱. طبق مصاحبه تلفنی با مدیران ورزش وزارت ورزش و جوانان و همچنین فدراسیون ورزش دانش‌آموزی، احراز شد که اکثر باشگاه‌های ذیل وزارت آموزش و پرورش تعرفه‌های خدمات ورزشی مصوب هیئت‌وزیران را مبنای تعرفه خدمات ورزشی قرار می‌دهند.

شکل ۱. نمودار حق عضویت در باشگاه‌های ورزشی [۱۸]

به بیان ساده، هزینه واقعی استفاده از خدمات باشگاه‌های ورزشی برای خانوارهای شهری بیشتر از تورم عمومی افزایش یافته و این موضوع قدرت خرید ورزشی خانوارها را کاهش داده و باشگاه‌ها از سیاست ارزان‌سازی ورزش فاصله گرفته‌اند. در حال حاضر بخش قابل توجهی از باشگاه‌های خصوصی که سهم مهمی از بازار خدمات ورزشی شهری را در اختیار دارند، شهریه‌هایی بالاتر از سقف‌های تعرفه خدمات ورزشی را تعیین می‌کنند^۱ و با در نظر نگرفتن تعرفه‌های خدمات ورزشی مصوب هیئت‌وزیران دچار تخلف می‌شوند. در چنین شرایطی، بخش عمده منفعت معافیت مالیاتی، به جای آنکه به صورت کاهش قیمت به مصرف‌کننده منتقل شود، به شکل افزایش حاشیه سود برای این باشگاه‌ها ظاهر می‌شود. نبود سازوکارهای نظارتی مؤثر بر قیمت‌گذاری و نبود شرط مشخص بین استفاده از معافیت مالیاتی و پایبندی به تعرفه‌های مصوب، این مسئله را تشدید کرده است. در عین حال، عوامل بازدارنده (مانند جریمه و مجازات) برای باشگاه‌های ورزشی متخلف از تعرفه‌های مصوب در نظر گرفته نشده است و در عمل تفاوتی میان انواع باشگاه‌ها از منظر پیروی از تعرفه‌های مصوب وجود ندارد.

برایند شواهد نشان می‌دهد که معافیت مالیاتی تا حدی در کاهش هزینه‌های باشگاه‌ها کمک کرده و انگیزه باشگاه‌داری را تقویت کرده است، اما هدف اصلی ارزان‌سازی خدمات برای مردم و کاهش موانع مالی تحرک بدنی، به طور جدی محقق نشده است. نبود تفکیک واضح میان باشگاه‌های پیروی‌کننده و متخلف از تعرفه‌های مصوب و نبود سازوکار مشخص برای بهره‌مندی از معافیت متناسب با این دو نوع باشگاه ورزشی، از عوامل اصلی این وضعیت است.

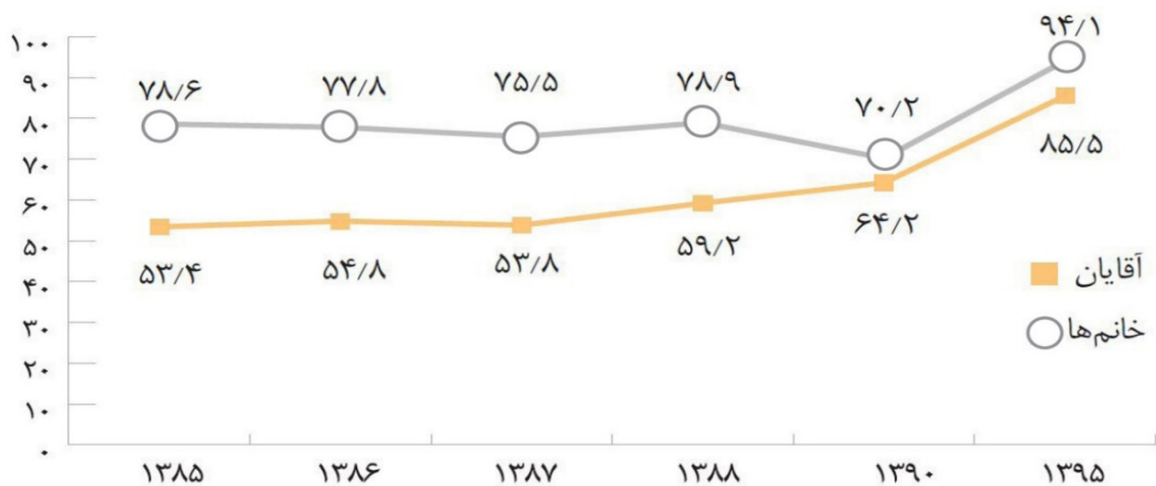
۲-۴. ارزیابی عملکرد معافیت مالیاتی در کمک به توسعه ورزش همگانی و مشارکت ورزشی مردم

هدف دوم معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی، کمک به افزایش سطح مشارکت ورزشی در جامعه است. انتظار منطقی آن است که کاهش هزینه‌های باشگاه‌داری و تقویت شبکه باشگاه‌ها در نهایت به افزایش فعالیت بدنی مردم منجر شود. برای سنجش این هدف، می‌توان به داده‌های مربوط به فعالیت بدنی و قیمت خدمات ورزشی مراجعه کرد.

۱. ادعای حاضر براساس مصاحبه تلفنی با ۴۰ باشگاه خصوصی در شهر تهران مستند گردید و شواهد نشان داد که این باشگاه‌های خصوصی نرخ‌های بالاتری از تعرفه خدمات ورزشی دریافت می‌کنند.

در شکل ۲ بر اساس نتایج یک مطالعه ده‌ساله درباره وضعیت فعالیت بدنی در ایران، سهم جمعیتی که از فعالیت بدنی کافی در اوقات فراغت برخوردار نیستند، در فاصله سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۹۵ افزایش قابل توجهی داشته است. در این مطالعه، نسبت فعالیت بدنی ناکافی برای مردان و زنان در سال ۱۳۸۵ به ترتیب ۵۳.۴ و ۷۸.۶ درصد گزارش شده و در سال ۱۳۹۵ به ۸۵.۵ و ۹۴.۱ درصد رسیده است [۱۷].

شکل ۲. نمودار تغییرات درصد شیوع ناکافی فعالیت بدنی در زمان تفریح طی سنوات ۱۳۸۵ الی ۱۳۹۵ [۱۷]

علاوه بر این، میزان کم‌ترکی به بیش از ۷۰ درصد رسیده است و ۴۷ درصد مردم دارای اضافه وزن و ۲۳ درصد دارای چاقی هستند [۴۱]. گرچه آمار دقیقی از میزان مشارکت مردم در فعالیت بدنی وجود ندارد؛ اما مطالعات انجام شده بر مشارکت حدود ۲۱ درصدی مردم اشاره دارد [۴۲]. از منظر مقایسه بین‌المللی نیز، ایران در گروه کشورهای قرار دارد که سهم جمعیت با فعالیت بدنی ناکافی در آنها بالاست. در برخی گزارش‌های جهانی، حدود ۵۵ درصد جمعیت ایران در گروه دارای فعالیت بدنی ناکافی طبقه‌بندی شده و ایران در کنار کشورهای مانند کویت، عربستان سعودی و عراق، در زمره کشورهای باریک‌بالای عدم مشارکت ورزشی قرار گرفته است [۱۹]. این آمار نشان می‌دهد، در دوره‌ای که معافیت مالیاتی باشگاه‌ها نیز برقرار بوده، سطح مشارکت ورزشی جامعه بهبود نیافته و حتی کاهش پیدا کرده است.

به‌طور خلاصه، معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی در وضعیت کنونی بیشتر به‌عنوان یک ابزار مالی محدود عمل کرده و بدون همراهی کافی با سایر ابزارهای سیاستی، اثر قابل توجهی بر افزایش مشارکت ورزشی و مشارکت مردم نداشته است. برای درک بهتر این وضعیت، لازم است سایر مؤلفه‌های مؤثر بر ورزش همگانی (مانند زیرساخت، آموزش و فرهنگ‌سازی، مشوق‌های مالی و طرح‌های ملی) در کنار این سیاست دیده شوند و مجموعه این عوامل به‌صورت یکپارچه مورد توجه قرار گیرد.

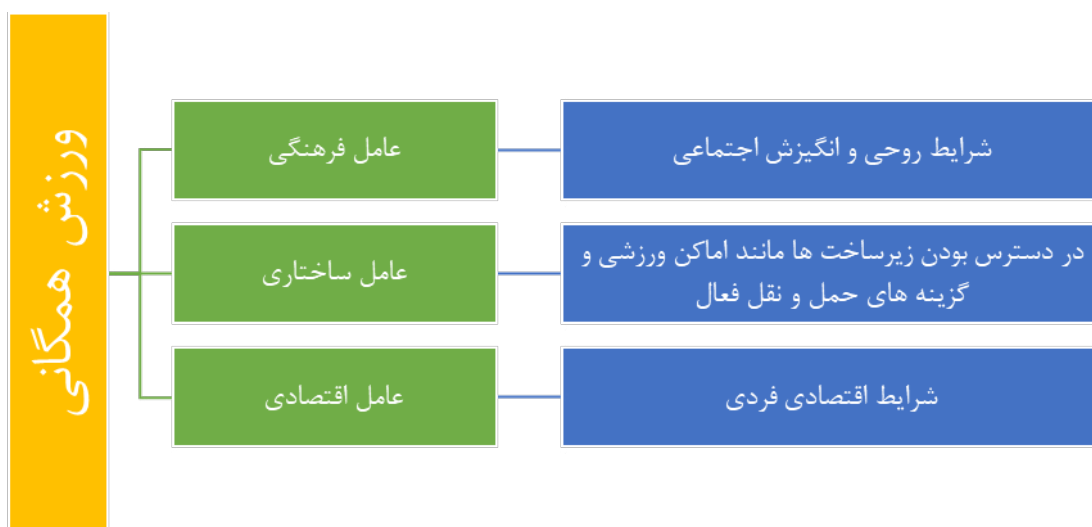

۵. ارکان مؤثر افزایش مشارکت ورزشی و توسعه ورزش همگانی

ورزش همگانی متأثر از عوامل فرهنگی، ساختاری و اقتصادی است. این عوامل، تأثیر معناداری بر یکدیگر دارند.

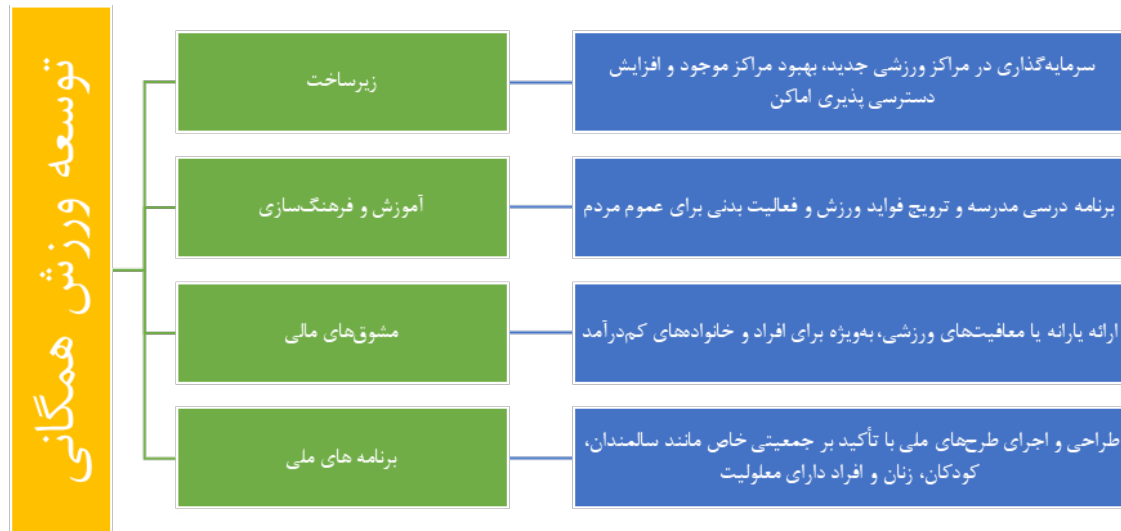
شکل ۳. عوامل مؤثر بر توسعه ورزش همگانی [۲۲] و [۲۱]

رشد هر یک از عوامل، به تنهایی نمی‌تواند رشد پایدار ورزش همگانی را ضمانت کند و لازم است همه عوامل با هم رشد یابند [۲۰]. در نتیجه، دولت‌ها برای اینکه بتوانند به سطح مطلوبی از مشارکت ورزشی در جامعه برسند؛ باید عوامل مختلف را به صورت ویژه بررسی کنند و سپس متناسب با هر عامل و سنجش وضعیت جامعه اقدامات لازم را انجام دهند و سیاست‌های مؤثر را اخذ نمایند. به این صورت که سیاست اتخاذ شده بر روی همه عوامل اثر بگذارد و یا از چند سیاست ترکیبی استفاده شود. به عنوان مثال، اگر با اجرای سیاستی در زمینه فرهنگی، محرک‌های فرهنگ مورد اثر واقع شوند و با ابزار آموزش و فرهنگ‌سازی جامعه را به سمت تحرک بدنی سوق دهیم ولی در عین حال در زمینه اقتصادی، جامعه وضع مطلوبی نداشته باشد و عموم مردم زمان مناسب برای پرداختن به ورزش نداشته باشند، نتیجه این می‌شود که حرکت مؤثری در زمینه مشارکت ورزشی صورت نمی‌گیرد. در عین اینکه سیاستگذار با صرف هزینه مالی، زمانی و ساختاری به موضوع مشارکت ورزشی به صورت تک‌بعدی پرداخته است. بنابراین تنها با استفاده از سیاست‌هایی که تمامی عوامل اثرگذار بر توسعه ورزش همگانی را تحت تأثیر قرار دهد، می‌توان به سطح مطلوب مشارکت ورزشی در جامعه رسید.

عوامل توسعه ورزش همگانی ساختار لازم برای طراحی بسته سیاستی کارآمد را در اختیار قرار می‌دهند. با توجه به این عوامل، ارکان ویژه سیاستگذاری در توسعه ورزش همگانی به شرح زیر است:

شکل ۴.۴. ارکان ویژه توسعه ورزش همگانی

مأخذ: نگارنده.

در زمینه سیاست‌گذاری برای مشارکت ورزشی در ایران هر چقدر به عوامل تأثیرگذار بر مشارکت ورزشی و ویژگی‌های جامعه توجه شود، امکان دستیابی به مشارکت ورزشی بالاتر ممکن می‌شود. سیاست‌هایی که بر یک عامل مؤثر در مشارکت ورزشی اثر دارند باعث می‌شود تغییری در مشارکت ورزشی صورت نگیرد و هزینه ناشی از اجرای سیاست تک‌بعدی هدر برود. سیاست‌های توسعه ورزش همگانی و افزایش مشارکت ورزشی باید منسجم باشند؛ به‌صورتی که در عامل زیرساخت، زمینه‌های دسترسی به اماکن ورزشی را افزایش دهند؛ عامل آموزش و فرهنگ‌سازی، با استفاده از ابزارهای آموزشی فرهنگ مشارکت ورزشی را احیا کنند و با انگیزه‌های کاهش مشارکت ورزشی مقابله کنند؛ عامل مشوق‌های مالی، مطلوبیت اقتصادی برای مشارکت ورزشی ایجاد کنند و از ابزارهای مالی افزایش مشارکت ورزشی استفاده کنند و عامل برنامه‌های ملی، طرح‌های ملی یکپارچه برای افزایش مشارکت ورزشی به‌صورت میدانی اجرا کنند.^۱

۱. هر یک از عوامل مؤثر از جمله عامل آموزش و فرهنگ‌سازی، نحوه اتخاذ سیاست و اجرای برنامه‌های دقیق و کارشناسی جهت تأثیرگذاری اهمیت ویژه دارد. در صورتی که برنامه‌ها و سیاست‌های اتخاذ شده کارایی و تأثیر متناسب نداشته باشند به نتیجه مطلوب نخواهد رسید. مسئله اولیه در اتخاذ سیاست و اجرای برنامه‌های مؤثر در مشارکت ورزشی تأمین بودجه لازم است؛ اما جهت ارائه خروجی مطلوب باید سیاست‌ها و برنامه‌های دقیق و کارشناسی شده توسط مراجع ذی‌ربط طرح‌ریزی و اتخاذ گردد. به جهت دستیابی به خروجی مطلوب باید در هر یک از عوامل مؤثر به‌صورت دقیق و کارشناسی شده عمل شود؛ زیرا این عوامل متأثر از یکدیگر هستند و اگر یک عامل دچار اختلال شود، تأثیر عملی دیگر را نیز مختل خواهد کرد.

۶. فرصت‌ها و تهدیدهای وضع موجود

بخشی از باشگاه‌های ورزشی از تعرفه‌های مصوب خدمات ورزشی تبعیت می‌کنند. این دسته از باشگاه‌ها مطابق با قانون و اهداف سیاستگذار عمل می‌کنند و با ارائه خدمات ورزشی نسبتاً ارزان، امکان دسترسی گروه‌های بیشتری از مردم به ورزش را فراهم کرده، موجب جذب تعداد بیشتری از مردم می‌شوند و در نتیجه، در توسعه ورزش همگانی و افزایش مشارکت ورزشی نقش مؤثری ایفا می‌کنند. از این منظر، این نوع باشگاه‌ها، باشگاه‌های ورزشی قانون مدار و پیروی کننده از تعرفه‌های مصوب هستند. در مقابل، دسته‌ای از باشگاه‌های ورزشی متأسفانه به تعرفه‌های مصوب پایبند نیستند و قیمت بیشتری از تعرفه‌های مصوب برای خدمات ورزشی گذاشته و دریافت می‌نمایند. این باشگاه‌ها به‌عنوان باشگاه‌های ورزشی متخلف فعالیت می‌کنند؛ هم از معافیت‌های مالیاتی با هدف ارائه ورزش ارزان استفاده و هم با تخلف از پیروی تعرفه‌های خدمات ورزشی هزینه ورزش را بالا برده و سود نامتعارف کسب می‌کنند. در وضع موجود بخشودگی مالیاتی عامل سود بیشتر این باشگاه‌ها شده و در عمل نیز سازو کار نظارتی جهت لازم‌الاجرا شدن تعرفه‌های خدمات ورزشی توسط وزارت ورزش و جوانان به کار گرفته نمی‌شود. با این حال، تخلف از تعرفه‌های مصوب خدمات ورزشی به امری رایج تبدیل شده، مجازات و جریمه‌ای برای باشگاه‌های ورزشی متخلف در نظر گرفته نمی‌شود.

در صورت تداوم وضع موجود تغییری در عوامل مؤثر مشارکت ورزشی ایجاد نمی‌شود و هزینه اتخاذ سیاست معافیت مالیاتی ثمره‌ای دربر نخواهد داشت. در جدول زیر فواید و مضرات تداوم سیاست معافیت مالیاتی باشگاه‌ها با وضع موجود تشریح شده است:

جدول ۲. فواید و مضرات تداوم سیاست معافیت مالیاتی باشگاه‌ها با وضع موجود

شرح	وضع موجود
تمایل به باشگاه‌داری به دلیل معافیت از مالیات بی‌قید و شرط	فواید
حاشیه سود بالا باشگاه‌داری	
هدر رفت در آمد مالیاتی (بخشودگی مالیاتی) قابل توجه برای دولت و عدم امکان برگشت آن به باشگاه‌ها با رویکرد هدفمندسازی مالیات دریافتی جهت توسعه مشارکت در ورزش	مضرات
در دسترس نبودن اطلاعات مربوط به درآمد و وضعیت مالی باشگاه‌های ورزشی	
سودآوری برای تعداد قابل توجهی از باشگاه‌ها و در عین حال عدم پرداخت مالیات و ایجاد ناعدالتی	
اثرگذاری بسیار اندک در افزایش مشارکت ورزشی	
بستر سوء استفاده از معافیت مالیاتی و ایجاد زمینه برای پولشویی از طریق باشگاه‌های ورزشی	

مأخذ: نگارنده.

معافیت مالیاتی تمام باشگاه‌های ورزشی دارای مجوز باعث کسب سود بیشتر باشگاه‌های ورزشی حرفه‌ای نسبت به سایر مشاغل و کسب و کارهای فاقد معافیت مالیاتی می‌شود. برخی باشگاه‌داران با تخلف از تعرفه‌های مصوب خدمات ورزشی با نرخ‌های آزاد ارائه می‌دهند و باعث گران شدن ورزش می‌شوند. افزایش تعداد باشگاه‌داران و افزایش حاشیه سود باشگاه‌داری فواید حاصل از معافیت مالیاتی در وضع موجود است. از سوی دیگر، مجازات و جریمه‌ای برای باشگاه‌های متخلف در نظر گرفته نشده است و باشگاه‌ها انگیزه کافی برای تبعیت از تعرفه‌های خدمات ورزشی مصوب هیئت‌وزیران ندارند و به همین نسبت ورزش ارزان ارائه نمی‌دهند و نظارت یا حتی مشوقی برای ارائه ورزش ارزان وجود ندارد؛ این عامل باعث می‌شود تا هدف اصلی معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی محقق نشود. وضع موجود باعث شده است تا

اطلاعاتی از درآمد و وضعیت مالی باشگاه‌های ورزشی در دسترس نباشد؛ زیرا به دلیل معافیت کلی باشگاه‌های ورزشی سازمان امور مالیاتی نظارتی بر باشگاه‌های ورزشی ندارد و وزارت ورزش و جوانان نیز سازوکاری برای بررسی درآمد و شرایط اقتصادی باشگاه‌های ورزشی ندارد. وضع مالیات هدفمند و اتخاذ سیاست‌های توسعه مشارکت در ورزش با رویکرد چندگانه به عنوان راهکار پیشنهادی این پژوهش می‌باشد که در ادامه به شرح آن پرداخته شده است.

۷. فرصت‌ها و تهدیدهای راهکار پیشنهادی (وضع مالیات هدفمند و اتخاذ سیاست‌های توسعه مشارکت در ورزش با رویکرد چندگانه)

راهکار پیشنهادی به این صورت است که همه باشگاه‌های ورزشی توسط سازمان امور مالیاتی حسابرسی شوند. باشگاه‌های ورزشی که از تعرفه‌های مصوب خدمات ورزشی تبعیت می‌کنند- با سیاست‌های توسعه ورزش همگانی و ارزان‌سازی که از سوی وزارت ورزش و جوانان وضع می‌گردد، همخوانی دارند- به عنوان باشگاه‌های قانون مدار و پیروی کننده از تعرفه‌های مصوب خدمات ورزشی شناخته شوند. این باشگاه‌ها شامل نرخ صفر مالیات بر ارزش افزوده و در زمینه مالیات‌های مستقیم نیز شامل مالیات نرخ صفر یا مالیات با نرخ پلکانی باشند. باشگاه‌های ورزشی متخلف که از تعرفه‌های خدمات ورزشی مصوب هیئت وزیران پیروی نمی‌کنند از تخفیف‌های مالیاتی مذکور محروم می‌شوند؛ همچنین به دلیل تخلف از تعرفه‌های مصوب هیئت وزیران توسط وزارت ورزش و جوانان مجازات و جریمه شوند. لازم به ذکر است؛ در شرایط پیشنهادی به منظور تضمین سود انواع باشگاه‌های ورزشی، هیئت وزیران مکلف شود هر ساله تعرفه خدمات ورزشی را مبتنی بر عواملی از جمله موقعیت جغرافیایی، سطح کیفی خدمات ورزشی و نرخ تورم سالیانه تصویب کند. در تعرفه گذاری مذکور میزان هزینه تولید و سود متعارف مشخصی برای انواع باشگاه از منظر خصوصی، تعاونی، دولتی و عمومی غیردولتی تعیین شود. مالیات اتخاذ شده نیز باید صرف توسعه ورزش همگانی و افزایش مشارکت ورزشی با اتخاذ سیاست‌های چندگانه با محوریت باشگاه‌های ورزشی قانون مدار شود. در جدول زیر فواید و مضرات راهکار پیشنهادی تشریح شده است:

جدول ۳. فواید و مضرات راهکار پیشنهادی (وضع مالیات هدفمند و اتخاذ سیاست‌های توسعه مشارکت در ورزش با رویکرد چندگانه)

شرح	وضع پیشنهادی
تمایز بین انواع باشگاه‌های ورزشی از منظر تعرفه‌گذاری خدمات ورزشی و اخذ مالیات	فواید
اختصاص مالیات صفر بر ای باشگاه‌های ورزشی پیروی کننده تعرفه‌های خدمات ورزشی	
ایجاد درآمد و اعتبار مالیاتی حاصل از اخذ مالیات متناسب و جریمه باشگاه‌های متخلف	
اتخاذ سیاست و اجرای طرح و برنامه‌های یکپارچه با محوریت باشگاه‌های ورزشی برای عوامل مؤثر بر توسعه ورزش همگانی و افزایش مشارکت ورزشی از محل درآمد مالیاتی باشگاه‌های ورزشی	
اتخاذ سازوکار نظارتی جهت لازم‌الاجرا شدن تعرفه‌گذاری خدمات ورزشی از محل درآمد مالیاتی باشگاه‌های ورزشی	
رشد کمی و کیفی فعالیت باشگاه‌های ورزشی پیروی کننده تعرفه خدمات ورزشی از طریق اختصاص مالیات صفر و حمایت با درآمد مالیاتی	
شناسایی و اطلاع دقیق از باشگاه‌های ورزشی ایران	
دسترسی به آمار و اطلاعات دقیق از صورتهای مالی باشگاه‌های ورزشی جهت انجام پژوهش‌های عملی	
افزایش میزان مراجعین و رشد کسب درآمد باشگاه‌های ورزشی متأثر از اجرای سیاست‌های توسعه ورزش همگانی	
کنترل قیمتی باشگاه‌های ورزشی از طریق ترغیب به فعالیت باشگاه‌های ورزشی با استفاده از تنظیم‌گری مالیاتی	
کاهش سود باشگاه‌های ورزشی متخلف از تعرفه‌های مصوب	مضرات
احتمال ایجاد شوک در بازار و افزایش قیمت خدمات ورزشی	
احتمال کاهش تمایل به باشگاه‌داری و کاهش تعداد باشگاه‌های ورزشی	

مأخذ: همان.

با طرح اخذ مالیات از باشگاه‌های ورزشی، این نگرانی مطرح می‌شود که قیمت خدمات ورزشی افزایش یابد و در نتیجه، سطح ورزش و مشارکت ورزشی در جامعه آسیب ببیند. از این منظر، معافیت مالیاتی همه باشگاه‌های ورزشی به‌عنوان عاملی برای حفظ ثبات نسبی قیمت خدمات ورزشی در وضع موجود تلقی می‌شود و تنها مزیت ادعایی وضعیت فعلی نیز همین ثبات قیمتی است؛ هر چند یافته‌های این گزارش نشان می‌دهد در عمل، قیمت خدمات باشگاه‌های ورزشی در سال‌های اخیر بیشتر از تورم عمومی افزایش یافته است.

در الگوی پیشنهادی این گزارش و با استقرار سازوکار اخذ مالیات کامل از باشگاه‌های ورزشی متخلف، بخش مهمی از نگرانی‌های مربوط به افزایش قیمت بر طرف می‌شود. در این رویکرد، تنها باشگاه‌هایی مشمول پرداخت مالیات خواهند شد که از رعایت تعرفه‌های مصوب خدمات ورزشی تخلف می‌کنند و با قیمت‌گذاری متمایز، عملاً در گروه باشگاه‌های متخلف قرار می‌گیرند؛ بنابراین هیچ هزینه اضافی بر باشگاه‌هایی که ورزش نسبتاً ارزان ارائه می‌دهند تحمیل نشده و از این جهت، این سیاست به‌خودی‌خود محرکی برای افزایش قیمت خدمات در سطح بازار نخواهد بود. در عین حال، چنین طرحی انگیزه برای تأسیس و اداره باشگاه‌های پیروی‌کننده از تعرفه‌های خدمات ورزشی در انواع باشگاه‌ها و در هر موقعیت جغرافیایی را تقویت می‌کند؛ چراکه تعرفه‌گذاری به‌منظور تضمین سود انواع باشگاه‌ها و با در نظر گرفتن همه قیود لحاظ شده است. بدین ترتیب، بار روانی ناشی از وضع مالیات بر بخشی از باشگاه‌ها نیز به برهم‌خوردن تعادل بازار خدمات ورزشی منجر نخواهد شد. براساس یافته‌های این گزارش، میزان معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی - در واقع هزینه اجرای سیاست معافیت مالیاتی - به‌طور میانگین حدود ۲/۹۸۲ هزار میلیارد تومان برآورد شده است. استفاده از یک رویکرد یکپارچه و هدفمند در اخذ مالیات از باشگاه‌های ورزشی، این امکان را فراهم می‌کند که این منبع مالی به بستری برای سیاست‌گذاری چندگانه و مؤثر بر مشارکت ورزشی تبدیل شود. در چنین چارچوبی، هم باشگاه‌های ورزشی و هم جامعه از طریق افزایش مشارکت ورزشی منتفع می‌شوند و اعتبار و درآمد مالیاتی حاصل، می‌تواند برای اجرای بسته‌های سیاستی توسعه ورزش همگانی بر پایه چهار رکن اصلی زیرساخت، آموزش و فرهنگ‌سازی، مشوق‌های مالی و طرح‌های ملی - با محوریت باشگاه‌های ورزشی به‌کار گرفته شود؛ امری که زمینه مناسبی برای تحول در وضعیت ورزش همگانی در کشور فراهم می‌آورد.

در جدول زیر متناسب با تخمین درآمد از دست رفته دولت (بخشودگی مالیاتی) در سال ۱۴۰۳، برخی اقدامات و سیاست‌های با محوریت باشگاه‌های ورزشی شرح داده می‌شود. جدول زیر نمونه برنامه‌های جایگزین در چهار رکن اصلی را نشان می‌دهد:

جدول ۴. نمونه برنامه‌ها در ارکان ویژه توسعه ورزش همگانی با محوریت باشگاه‌های ورزشی غیرانتفاعی

محور	برنامه جایگزین	برآورد هزینه
۱. زیرساخت‌های ورزشی	ساخت مجتمع‌های چندمنظوره در مناطق محروم؛ ساخت ۱۵۰ مجتمع ورزشی چندمنظوره در نقاط کمتر برخوردار با هزینه ۱۸ میلیارد تومان هر کدام.	ساخت ۱۵۰ مجموعه $18 \times$ میلیارد تومان = ۲,۷۰۰ میلیارد تومان
۲. آموزش و فرهنگ‌سازی	جلسات آموزشی مشارکت ورزشی و ارزیابی سلامت جسمانی: اختصاص ۳۰۰ میلیون تومان اعتبار به ۱۰ هزار باشگاه ورزشی جهت برگزاری رایگان جلسات آموزشی تریب به ورزش و ارزیابی سلامت جسمانی برای عموم. کمپین‌ها و جشنواره‌های ورزشی؛ اعطای بودجه ۹۰ میلیارد تومانی به باشگاه‌های ورزشی ۳۱ استان جهت برگزاری کمپین‌ها و جشنواره‌های ورزشی (پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری و بازی‌های بومی محلی).	جلسات آموزشی و ارزیابی جسمانی = (۱۰ هزار $300 \times$ میلیون تومان) = ۳,۰۰۰ میلیارد تومان جشنواره‌های ورزشی (۳۱ استان $90 \times$ میلیارد تومان) = ۲,۷۹۰ میلیارد تومان
۳. مشوق‌های مالی و یارانه‌های ورزشی	یارانه ورزشی برای اقشار کم‌برخوردار و در معرض خطر: دهک‌بندی جامعه برحسب میزان برخورداری از امکانات ورزشی و وضعیت سلامت جسمی انجام گیرد. اعطای مبلغ یک میلیون تومان در سال به ۲,۵ میلیون نفر در دهک اول به صورت اعتبار استفاده از باشگاه‌های ورزشی.	یارانه ورزشی: ۲,۵ میلیون نفر $1 \times$ میلیون تومان = ۲,۵۰۰ میلیارد تومان
۴. طرح‌ها و برنامه‌های ملی	اجرای طرح ملی «ورزش و مردم»: در گام اول طرح ملی توسعه ورزش همگانی هزار رویداد ورزشی رایگان برای یک میلیون نفر اجرا شد و ۳۰۰ میلیارد تومان بودجه داشت. ۱۰۰ میلیارد تومان برای هر یک میلیون نفر در نظر گرفته شود و این طرح به صورت باشگاه‌محور برای ۲۵ میلیون نفر اجرا گردد. لیگ‌ها و مسابقات همگانی ملی: اعتبار ۲۰۰ میلیارد تومانی به اداره کل ورزش و جوانان ۳۱ استان جهت اختصاص به باشگاه‌های ورزشی برای برگزاری مسابقات و لیگ‌های ورزشی ملی ویژه رشته‌های فوتسال، فوتبال، والیبال و شتا).	طرح ملی ورزش همگانی = هر یک میلیون نفر $100 \times$ میلیارد تومان \times ۲۵ طرح = ۲,۵۰۰ میلیارد تومان سازماندهی لیگ‌ها و مسابقات سراسری: ۳۱ اداره کل ورزش و جوانان $90 \times$ میلیارد تومان = ۲,۷۹۰ میلیارد تومان

مأخذ: همان.

شرط لازم برای افزایش مشارکت ورزشی و ثمربخشی ارزان‌سازی ورزش متأثر از تخفیف‌های مالیاتی، اتخاذ سیاست در عوامل مؤثر توسعه ورزش همگانی است. درآمد مالیاتی حاصل از هدفمندسازی مالیات باشگاه‌های ورزشی جهت به کارگیری سیاست‌های توسعه ورزش همگانی با محوریت باشگاه‌های پیروی کننده از تعرفه‌های مصوب صرف می‌شود و زمینه رشد و توسعه تحرک بدنی ایجاد خواهد شد. با این اقدام سطح ورزش جامعه افزایش می‌یابد و کلیه باشگاه‌های ورزشی منتفع می‌شوند. باشگاه‌های ورزشی پیروی کننده علاوه بر تخفیف‌های مالیاتی، محور اجرای سیاست‌های توسعه ورزش همگانی هستند؛ لذا مخاطبان بیشتری جذب خواهند کرد و توسعه می‌یابند. در نتیجه ارزان‌سازی ورزش حفظ و گسترش خواهد یافت و در عین حال با ایجاد بستر مناسب برای اتخاذ سیاست‌های مکمل توسعه ورزش همگانی، سطح تحرک بدنی جامعه افزایش می‌یابد.

در شرایط پیشنهادی، سیاست‌هایی به کار گرفته می‌شود که به طور مستقیم و غیرمستقیم بر توسعه ورزش همگانی جامعه اثر می‌گذارند. در این چارچوب، ارزان‌سازی ورزش که به واسطه نظام مالیاتی هدفمند حفظ می‌شود - زمانی می‌تواند ثمربخش باشد که هم‌زمان در سایر عوامل مؤثر بر مشارکت ورزشی نیز سیاست‌های مکمل اتخاذ شود؛ به عبارت دیگر، ارزان‌سازی شرط لازم افزایش مشارکت ورزشی است، اما تنها در کنار این سیاست‌های مکمل است که می‌تواند به افزایش معنادار مشارکت ورزشی منجر شود.

۸. نتیجه‌گیری و پیشنهادها

۸-۱. نتیجه‌گیری

در ارزیابی نهایی سیاست‌های توسعه ورزش همگانی در ایران، یافته‌های این گزارش نشان می‌دهد که سیاست معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی که بر پایه ماده (۱۳۴) قانون مالیات‌های مستقیم و جزء «۱۴» بند «ب» ماده (۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده و در امتداد بند «۳» اصل سوم قانون اساسی با هدف ارزان‌سازی ورزش و توسعه کمی و کیفی باشگاه‌های ورزشی طراحی شده است - به یکی از پرهزینه‌ترین و در عین حال بحث‌برانگیزترین ابزارهای حمایتی دولت در حوزه ورزش همگانی تبدیل شده است.

با وجود فقدان آمار رسمی و شفاف، برآوردهای این مطالعه نشان می‌دهد اجرای این سیاست در سال ۱۴۰۳ به طور میانگین معادل ۲,۹۸۲ میلیارد تومان بخشودگی مالیاتی ایجاد کرده است؛ رقمی که از میانگین سه روش تخمینی به دست آمده و دامنه‌ای بین ۱.۵۹۶ تا ۴,۵۶۱ میلیارد تومان را پوشش می‌دهد.

بررسی شاخص قیمت مصرف‌کننده برای «حق عضویت و استفاده از خدمات باشگاه‌های ورزشی» در فاصله سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۱ نشان می‌دهد این شاخص در سال ۱۳۹۸ حدود ۵۴ درصد بیش از شاخص کل قیمت مصرف‌کننده رشد کرده و به طور کلی هزینه واقعی استفاده از خدمات باشگاه‌های ورزشی برای خانوارهای شهری سریع‌تر از تورم عمومی افزایش یافته است؛ در نتیجه، قدرت خرید ورزشی به ویژه برای دهک‌های کم‌درآمد و متوسط کاهش یافته و دسترسی این گروه‌ها به خدمات ورزشی دشوارتر شده است. در عین حال، بخشی از باشگاه‌های ورزشی، با تخلف از تعرفه‌های خدمات ورزشی مصوب هیئت وزیران، شهریه‌هایی بالاتر از سقف این تعرفه‌ها تعیین و یا از مشتریان خود تعرفه‌هایی بالاتر از تعرفه‌های مصوب دریافت می‌کنند. به این ترتیب، لاقط نمی‌توان ادعا کرد که معافیت مالیاتی موجود موجب کاهش قیمت برای مصرف‌کننده نهایی شده است.

تحلیل ساختاری سیاست معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی نشان می‌دهد، ناکارآمدی آن از دو منشأ اصلی ناشی می‌شود؛ اولین مورد، اعمال معافیت مالیاتی یکسان و بدون تفکیک برای کلیه باشگاه‌های دارای مجوز است؛ بدون آنکه تفاوتی بین انواع باشگاه‌های از حیث میزان درآمد، رعایت تعرفه و عدم تخلف از تعرفه‌های مصوب قائل شود. دومین مورد، فقدان هرگونه شرط و ساختار نظارتی مؤثر است که بهره‌مندی از معافیت را به ارائه ورزش ارزان، مشارکت در طرح‌های ملی ورزش همگانی، استقرار در مناطق کمتر توسعه یافته و شفافیت مالی باشگاه‌ها گره بزند. این وضعیت کاهش انگیزه برای پیروی از تعرفه‌های خدمات ورزشی مصوب هیئت وزیران و زمینه سوءاستفاده از معافیت را فراهم کرده است.

از منظر مفهومی، یافته‌های گزارش تأیید می‌کند که ارزان‌سازی ورزش - هرچند یکی از ارکان مؤثر برای تقویت انگیزه ورزش کردن است، اما به تنهایی برای افزایش پایدار مشارکت ورزشی کافی نیست. براساس چارچوب تحلیلی مطالعه، عوامل مؤثر بر توسعه ورزش همگانی در چهار رکن اصلی زیرساخت، آموزش و فرهنگ‌سازی، مشوق‌های مالی و طرح‌ها و برنامه‌های ملی دسته‌بندی می‌شوند و رشد یک‌جانبه هر یک از این ارکان، بدون تقویت هم‌زمان سایر عوامل مؤثر، نمی‌تواند به توسعه ورزش همگانی منجر شود. در وضع موجود، سیاست معافیت مالیاتی بدون پیوند مؤثر با سه رکن دیگر، به صورت یک سیاست تک‌بعدی عمل کرده و به دلیل حجم بالای بخشودگی مالیاتی حاصل از اجرای این سیاست، زمینه اتخاذ بسته سیاستی متوازن جهت تأثیر در چهار رکن ویژه توسعه ورزش همگانی ایجاد نشده است.

بر این مبنای، ادامه وضعیت فعلی یعنی معافیت عمومی، یکسان و غیرهدفمند کلیه باشگاه‌ها نه از منظر کارایی اقتصادی و شفافیت مالی و نه از منظر عدالت در دسترسی به ورزش قابل دفاع نیست. در عین حال، حذف کامل معافیت مالیاتی نیز به دلیل احتمال جهش قیمت خدمات باشگاه‌های ورزشی و تشدید نابرابری در دسترسی گروه‌های کم‌برخوردار، گزینه مطلوبی به شمار نمی‌آید. راه‌حل برآمده از یافته‌های این

گزارش، حرکت به سوی «نظام مالیاتی هدفمند برای باشگاه‌های ورزشی» است؛ نظامی که در آن از یک سو همه باشگاه‌های دارای مجوز در چارچوب نظام مالیاتی شناسایی و ملزم به ارائه صورت‌های مالی شفاف می‌شوند؛ باشگاه‌های پیروی کننده از تعرفه‌های مصوب هیئت‌وزیران با ارائه ورزش ارزان، مشمول نرخ صفر مالیات بر ارزش افزوده، سقف نرخ صفر مالیات بر درآمد و سقف مشمولیت پلکانی مالیات بر درآمد قرار می‌گیرند؛ باشگاه‌های ورزشی متخلف از تعرفه‌های مصوب از این معافیت و تخفیف‌های مالیاتی محروم شوند. از سوی دیگر، درآمد مالیاتی حاصل از این هدفمندسازی به‌طور شفاف و اختصاصی صرف اجرای یک بسته سیاستی متوازن در چهار رکن اصلی توسعه ورزش همگانی - شامل توسعه زیرساخت‌های قابل دسترس، برنامه‌های آموزش و فرهنگ‌سازی، مشوق‌های مالی و یارانه‌های ورزشی و طرح‌ها و رویدادهای ملی باشگاه‌محور می‌شود.

در عین حال به‌منظور تضمین سود انواع باشگاه‌های ورزشی، هیئت‌وزیران مکلف شود هر ساله تعرفه خدمات ورزشی را مبتنی بر عواملی از جمله موقعیت جغرافیایی، سطح کیفی خدمات ورزشی و نرخ تورم سالیانه تصویب کند. در تعرفه‌گذاری مذکور میزان هزینه تولید و سود متعارف مشخصی برای انواع باشگاه از منظر خصوصی، تعاونی، دولتی و عمومی غیردولتی تعیین شود.

باشگاه‌های ورزشی متخلف از تعرفه‌های مصوب نیز متناسب با سطح تخلف و عواید حاصل از آن به تشخیص وزارت ورزش و جوانان، جریمه مالی متناسب شود. از محل این جرائم، نظارت نظام‌مند بر رعایت تعرفه خدمات ورزشی توسط وزارت ورزش و جوانان صورت بگیرد. همچنین به‌منظور استفاده از مشارک مردم، سامانه برخط برای ثبت شکایات از باشگاه‌های ورزشی ایجاد و طبق مواد دستورالعمل رسیدگی به تخلفات باشگاه‌های ورزشی مصوب ۱۴۰۲ به شکایت‌های مردمی رسیدگی شود. در این صورت ساختار لازم جهت رعایت تعرفه‌های مصوب هیئت‌وزیران و کاهش باشگاه‌های ورزشی متخلف ایجاد می‌شود.

چنین بازطراحی، معافیت مالیاتی باشگاه‌ها را از یک امتیاز عمومی، غیرمشروط و عمدتاً سودبر برای بخشی از باشگاه‌داران، به ابزاری فعال برای تقویت باشگاه‌داری قانون‌مدار، افزایش دسترسی عادلانه به ورزش و افزایش مشارکت ورزشی در سطح جامعه تبدیل می‌کند و می‌تواند با ارتقای شفافیت مالی و نظارت حاکمیتی، منافع باشگاه‌ها، دولت و مردم را حول هدف مشترک «توسعه متوازن ورزش همگانی» هم‌راستا سازد.

۲-۸. پیش‌نویس

پیش‌نویس قانون نظارت بر رعایت تعرفه‌های مصوب در باشگاه‌های ورزشی

ماده (۱): اصطلاحات به کار رفته در این قانون به شرح زیر تعریف می‌گردد.

الف) باشگاه ورزشی: به مؤسسه‌ای فرهنگی-ورزشی اطلاق می‌شود که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با مجوز وزارت ورزش و جوانان تأسیس می‌شود و با هدف تعلیم، ترویج و تعمیم سلامت جسمی، روحی، روانی و اخلاقی افراد جامعه مبتنی بر ارزش‌های اسلامی و اصول علمی، ایجاد فضای کسب‌وکار و به‌دست آوردن رتبه و نشان (مدال) در یک یا چند رشته ورزشی مطابق ضوابط فنی و عمومی مربوط فعالیت می‌کند.

ب) باشگاه ورزشی رعایت‌کننده تعرفه: به باشگاه ورزشی اعم از خصوصی و دولتی گفته می‌شود که با پیروی از تعرفه‌های خدمات ورزشی مصوب هیئت‌وزیران^۱ با در نظر گرفتن نوع رشته ورزشی، نوع استفاده از باشگاه، گروه‌بندی استانی و درجه خدمات ورزشی ارائه شده، حداکثر نرخ خدمات ورزشی خود را تعیین و یا تعرفه‌هایی در سطح مصوب هیئت‌وزیران از مشتریان دریافت می‌کنند.

پ) باشگاه ورزشی متخلف از تعرفه‌های مصوب: به باشگاه ورزشی گفته می‌شود که با تخلف از تعرفه‌های خدمات ورزشی مصوب هیئت‌وزیران، نرخ خدمات ورزشی خود را بالاتر از تعرفه‌های مصوب تعیین و یا تعرفه‌هایی بیشتر از مصوب هیئت‌وزیران از مشتریان دریافت می‌کند.

۱. تعرفه‌گذاری مذکور خلاف جزء «۲» بند «ث» ماده (۴۸) قانون برنامه هفتم بوده و تصویب آن طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس نیازمند رأی دوسوم نمایندگان است.

تبصره: مصادیق باشگاه‌های ورزشی متخلف از تعرفه‌های مصوب، به صورت سالیانه اسفندماه هر سال توسط وزارت ورزش و جوانان مشخص خواهد شد.

ماده (۲): هیئت وزیران مکلف است هر ساله تعرفه خدمات ورزشی را به منظور ضمانت سود باشگاه‌های ورزشی، مبتنی بر عواملی از جمله موقعیت جغرافیایی، سطح کیفی خدمات ورزشی و نرخ تورم سالیانه، میزان هزینه تولید و سود متعارف مشخصی را برای انواع باشگاه از منظر خصوصی، تعاونی، دولتی و عمومی غیردولتی تعیین کند.

ماده (۳): سازمان امور مالیاتی مکلف است به شرح زیر از باشگاه‌های ورزشی مالیات بگیرد:

الف) جزء «۱۴» بند «ب» ماده (۹) قانون مالیات بر ارزش افزوده در زمینه باشگاه‌های ورزشی نسخ می‌شود و صرفاً در خصوص باشگاه‌های ورزشی رعایت‌کننده تعرفه، مالیات با نرخ صفر لحاظ می‌شود.

ب) ماده (۱۳۴) قانون مالیات‌های مستقیم در خصوص معافیت مالیاتی باشگاه‌های ورزشی نسخ می‌شود و صرفاً در خصوص باشگاه‌های ورزشی رعایت‌کننده تعرفه، مالیات با نرخ صفر تا سقف ۵ برابر^۱ سقف معافیت مالیاتی مندرج ماده (۸۴) قانون مالیات‌های مستقیم لحاظ می‌شود.

پ) میزان مالیات بر درآمد باشگاه‌های ورزشی رعایت‌کننده تعرفه، نسبت به مازاد بر سقف تعیین شده در بند «ب» به صورت پلکانی معادل ۵ برابر میزان مالیات پلکانی همان سال موضوع ماده (۱۳۱) قانون مالیات‌های مستقیم تعیین می‌شود.

ماده (۴): کلیه منابع حاصل از مالیات باشگاه‌های ورزشی موضوع ماده (۲) این قانون پس از گردش در خزانه به صورت ۱۰۰ درصدی در اختیار وزارت ورزش و جوانان قرار خواهد گرفت تا در باشگاه‌های ورزشی رعایت‌کننده تعرفه همان سال با هدف توسعه ورزش همگانی با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته هزینه شود.^۲

تبصره «۱»: مناطق کمتر توسعه یافته در این ماده، طبق فرایند و ضوابط مندرج در بند «ت» ماده (۳۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور تعیین می‌شود.

تبصره «۲»: وزارت ورزش و جوانان مکلف است برنامه عملیاتی موضوع این ماده را منطبق با قانون برنامه هفتم و سیاست‌های کلی نظام و سایر اسناد بالادستی به تصویب هیئتی متشکل از وزیر ورزش و جوانان، وزیر اقتصاد و دارایی و رئیس سازمان برنامه و بودجه برساند. برنامه عملیاتی با استفاده از ظرفیت باشگاه‌های ورزشی رعایت‌کننده تعرفه و تأکید بر مشارکت مستقیم باشگاه‌ها و برخورداری از اعتبار متناسب در راستای توسعه متوازن ورزش همگانی در چهار رکن اصلی - شامل توسعه زیرساخت‌های قابل دسترس، برنامه‌های آموزش و فرهنگ‌سازی، مشوق‌های مالی و یارانه‌های ورزشی و طرح‌ها و رویدادهای ملی باشگاه‌محور - تدوین و تصویب می‌گردد.

ماده (۵): وزارت ورزش و جوانان مکلف است باشگاه‌های متخلف موضوع این قانون را علاوه بر جرائم معین شده در قوانین و مقررات آن وزارخانه، معادل ۱.۵ تا ۵ برابر درآمد حاصل از تخلف جریمه نماید.

ماده (۶): وجوه حاصله از جرائم موضوع ماده (۴) این قانون پس از گردش در خزانه به صورت ۱۰۰ درصد در ردیفی مشخص در قوانین بودجه سنواتی در اختیار وزارت ورزش و جوانان قرار خواهد گرفت تا به شرح ذیل مورد استفاده قرار گیرد:

۱- ۴۰ درصد به جهت تقویت نظارت بر باشگاه‌های ورزشی در قالب ایجاد و استقرار سامانه برخط و نظارت بر تعرفه‌های مصوب،

۲- ۶۰ درصد به جهت حمایت از باشگاه‌های ورزشی در جهت تأمین مالی برنامه عملیاتی موضوع تبصره ماده (۳) این قانون با تأکید بر مناطق کمتر توسعه یافته.^۳

ماده (۷): وزارت ورزش و جوانان مکلف است، سامانه برخط گزارش‌های مردمی از تخلفات باشگاه‌های ورزشی را ظرف ۶ ماه از محل منابع

۱. در صورتی که این پیش‌نویس در قالب طرح ارائه شود، رعایت اصل (۷۵) در خصوص آن الزامی است.

۲. وضع درآمد اختصاصی مذکور خلاف بند «الف» ماده (۱۷) قانون برنامه هفتم بوده و تصویب آن طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس نیازمند رأی دوسوم نمایندگان است.

۳. این حکم خلاف جزء «۲» بند «ت» ماده (۴۸) قانون برنامه هفتم بوده و تصویب آن طبق ماده (۱۸۱) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس نیازمند رأی دوسوم نمایندگان است.

این قانون در دسترس عموم قرار دهد. مطابق با مقررات وزارت فوق مکلف است تخلفات گزارش شده را حداکثر ظرف ۵ روز کاری با ابلاغ و حضور طرفین پیگیری کرده و ظرف همین مدت موضوع را به متخلف اطلاع دهد. نتیجه رسیدگی به تخلفات حداکثر ظرف ۱۵ روز از ابلاغ به طرفین مشخص و در سامانه برخط گزارش‌های مردمی اطلاع‌رسانی گردد.

ماده (۸): وزارت ورزش و جوانان مکلف است با پیش‌برخط و حضوری باشگاه‌های ورزشی در خصوص پیروی آنها از تعرفه‌های مصوب هیئت‌وزیران کسب اطلاع نماید و حداکثر ظرف ۵ روز کاری، باشگاه‌های متخلف را به سازمان امور مالیاتی به‌عنوان باشگاه ورزشی متخلف از تعرفه‌های مصوب، معرفی نماید.

ماده (۹): وزارت ورزش و جوانان با همکاری سازمان امور مالیاتی مکلفند، گزارش عملکرد سالیانه این قانون را همراه با لویح بودجه سنواتی به کمیسیون فرهنگی و کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی ارسال نمایند.

تبصره ۵: گزارش عملکرد سالیانه باید در چهار سرفصل شامل راهبرد کلان و اهداف جزئی سال (مطابق با اعلام قبلی)، گزارش تفصیلی عملکرد، گزارش وضعیت قبل و بعد از عملکرد و گزارش مالی نحوه و میزان توزیع منابع جهت پیشبرد اهداف طراحی و تدوین شود. در این گزارش عملکرد باید میزان دقیق وجوه حاصله و محل آنها و نیز میزان وجوه هزینه‌ای و محل آنها مشخص گردد.

ماده (۱۰): وزارت ورزش و جوانان با همکاری سازمان امور مالیاتی مکلف است حداکثر تا ۶ ماه آیین‌نامه اجرایی این قانون را با تأکید بر فرایندهای نظارتی، مشخص‌سازی فوریت و نحوه رسیدگی به شکایات مردمی، سازوکارهای فهرست‌بندی باشگاه‌های ورزشی متخلف از تعرفه‌های مصوب و باشگاه‌های ورزشی قانون‌مدار، به تصویب هیئت‌وزیران برسانند.

ماده (۱۱): در صورت استنکاف از انجام تکالیف این قانون توسط هر یک از دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) مدیریت خدمات کشوری، متخلف، توسط هیئت رسیدگی به تخلفات اداری به یکی از تنبیهات جزءهای «ج، د و ه» ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲ با اصلاحات و الحاقات بعدی محکوم خواهد شد.

تبصره ۵: باشگاه‌های ورزشی موضوع این قانون می‌توانند گزارش تخلفات اداری وزارت ورزش و جوانان و سازمان امور مالیاتی در خصوص اجرای تبصره بند «ب» ماده‌های (۱) و (۳) این قانون را به سازمان بازرسی کل کشور و دیوان محاسبات کشور گزارش نمایند و این سازمان مکلف است نسبت به بررسی آن تا ۱۰ روز کاری اقدام نماید.

منابع و مأخذ

- [1] Ryan, R. M., Kuhl, J., & Deci, E. L. (1997). Nature and autonomy: Organizational view of social and neurobiological aspects of self-regulation in behavior and development. *Development and Psychopathology*, 9, 701-728.
- [2] Minatto, G., da Silva, K. S., da Silva Bandeira, A., dos Santos, P. C., Sandreschi, P. F., Manta, S. W., da Silva, J. R. M., Parente, R. C. M., & Barbosa Filho, V. C. (2023). National policies on physical activity from 64 countries with different economies: a scoping review with thematic analysis. *Health Policy and Planning*, 38(6), 737–765. <https://doi.org/10.1093/heapol/czad024>.
- [۳] قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۵۸.
- [۴] قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان - مصوب ۱۳۹۹.
- [۵] وبسایت رسمی وزارت ورزش و جوانان، بخش دفتر توسعه ورزش همگانی - قسمت طرح‌های ملی.
- [۶] گزارش راهبردی بررسی ابزارهای سیاستگذاری ترویج و تعمیم ورزش همگانی (مطالعه تطبیقی) - سال ۱۴۰۲.
- [۷] شهبازین، سعیده و صادقی، رسول و رضایی، مریم. (۱۴۰۰). تحقیقات مهاجرت داخلی در ایران: مرور حیطه‌ای. نامه انجمن جمعیت‌شناسی ایران، 16 (31)، 343-373. <https://sid.ir/paper/967193/fa>. SID.
- [8] Сергеев, C. A., & Sergeev, A. S. (2024). Policy of the development of physical recreation in foreign countries. *Naukovij Časopis Nacional'nogo Pedagogičnogo Universitetu ĭmeni M.P. Dragomanova*, 7(180), 170–177. [https://doi.org/10.31392/udu-nc.series15.2024.7\(180\).35](https://doi.org/10.31392/udu-nc.series15.2024.7(180).35)
- [9] Tsybanyuk, O., Dariichuk, S., Pobocha, T., & Moseichuk, Y. (2025). Global initiatives in physical education and sport development. *Sport TK*, 14, 9. <https://doi.org/10.6018/sportk.645111>.
- [10] Nakamura, R., Coombes, E., & Suhrcke, M. (2014). Do Economic Incentives Promote Physical Activity? Evaluating the Impact of the London Congestion Charge on Active Commuting and Health. *Social Science Research Network*. <https://doi.org/10.2139/SSRN.2416774>.
- [11] Богачев, С. В., Пинская, М. Р., & Стешенко, Ю. А. (2021). Зарубежный опыт налогового регулирования развития спорта. *Management Science*, 11(1), 68–81. <https://doi.org/10.26794/2404-022X-2021-11-1-68-81>.
- [12] Sports Economics of Iran (pp. 242–254). (2022). Routledge eBooks. <https://doi.org/10.4324/9781003032915-27>.
- [۱۳] وزارت ورزش و جوانان (۱۴۰۳). گزارش درآمد حاصل از واگذاری اماکن ورزشی.
- [۱۴] مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۴۰۳). گزارش سیاستی با عنوان «اظهار نظر کارشناسی درباره: لایحه نظام جامع باشگاه‌داری در جمهوری اسلامی ایران»، شماره مسلسل: ۱۹۸۲۹.
- [۱۵] تصویب‌نامه در خصوص تعیین تعرفه صدور پروانه باشگاه و مجوز احداث ورزشگاه و مراکز خدمات ورزشی و تندرستی در سال ۱۴۰۳.
- [۱۶] خبرگزاری جمهوری اسلامی: مهر ۱۳۹۶، ۳۷:۹ کد خبر ۸۲۷۰۲۰۷۸.
- [۱۷] مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی. (۱۴۰۲). گزارش نظارتی بررسی وضعیت فعالیت بدنی و ورزش در سبدهای خانوارهای ایرانی شماره مسلسل: ۱۹۴۶۳.

- [۱۸] مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی. (۱۴۰۳). گزارش نظارتی ارزیابی عملکرد جزء «۱» بند «الف» ماده (۳) و جزءهای «۱» و «۲۵» بند «الف» ماده (۴) قانون اهداف، وظایف و اختیارات وزارت ورزش و جوانان درباره توسعه و تعمیم ورزش همگانی. شماره مسلسل: ۱۹۹۸۳.
- [19] Thornton, J. (2018). A quarter of people are not being active enough to stay healthy. *BMJ*, 362. <https://doi.org/10.1136/BMJ.K3796>.
- [20] Sentell, T., Thompson, M. M., Rodericks, R., Schmid, S., Pirkle, C., Ching, L., Look, M., Wu, Y. Y., Finn, J., & Phillips, M. (2023). Culturally-Relevant Physical Activity over the Lifecourse and Association with Chronic Disease. *European Journal of Public Health*, 33. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckad160.1435>.
- [21] Harris, D., Dlima, S. D., Gluchowski, A., Hall, A., Elliott, E., & Munford, L. (2024). The effectiveness and acceptability of physical activity interventions amongst older adults with lower socioeconomic status: a mixed methods systematic review. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 21(1). <https://doi.org/10.1186/s12966-024-01666-8>.
- [22] Policy options to increase physical activity. (2023). OECD eBooks. <https://doi.org/10.1787/540a3e56-en>.
- [23] Promoting Physical Activity Policy: The Development of the MOVING Framework. (2022). *Journal of Physical Activity and Health*, 19(4), 292–315. <https://doi.org/10.1123/jpah.2021-0732>
- [24] Minatto, G., da Silva, K. S., da Silva Bandeira, A., dos Santos, P. C., Sandreschi, P. F., Manta, S. W., da Silva, J. R. M., Parente, R. C. M., & Barbosa Filho, V. C. (2023). National policies on physical activity from 64 countries with different economies: a scoping review with thematic analysis. *Health Policy and Planning*, 38(6), 737–765. <https://doi.org/10.1093/heapol/czad024>.
- [25] Johannesson, M. (1991). Buchanan's opportunity cost concept, the contingent valuation method and cost-benefit analysis. *Journal Des Economistes Et Des Etudes Humaines*, 2(1), 123–134. <https://doi.org/10.1515/JEEH-1991-0106>.
- [26] Palmer, S., & Raftery, J. (1999). Economic Notes: opportunity cost. *BMJ*, 318(7197), 1551–1552. <https://doi.org/10.1136/BMJ.318.7197.1551>.
- [۲۷] ایرنا، ۲۱ اردیبهشت ۱۴۰۴، کد گزارش: ۸۵۸۲۸۸۷۷.
- [۲۸] پورقربان، محمدرضا، (۱۳۹۹)، بررسی اثرات کوتاه‌مدت و بلندمدت نااطمینانی تورمی بر تولید بخش ورزش: ۱. رویکردهای گارچ وای. آر. دی. آل، ص (۱۰-۲).
- [۲۹] بودجه وزارت ورزش در لایحه ۱۴۰۳ مشخص شد، کد خبر: ۴۰۱۱۷۱۴۴ خبربان، ۲۵ فروردین ۱۴۰۳.
- [۳۰] مشهدنیوز، ۲۰ خرداد ۱۴۰۳، شناسه خبر: ۲۸۵۱۲.
- [۳۱] برنا، ۱۹ تیر ۱۴۰۴، کد خبر: ۲۲۳۶۴۶۶.
- [۳۲] تسنیم، ۲۴ تیر ۱۴۰۴، کد خبر: ۴۸۱.
- [۳۳] برنا، ۲۱ آذر ۱۴۰۳، کد خبر: ۶۳۱۴۲۸۷.
- [۳۴] خبربان، ۲۱ اسفند ۱۴۰۲، کد خبر: ۳۹۹۲۷۸۴۹.

[12] twobrainbusiness.com, Operating Profit, Net Owner Benefit and Effective Hourly Rate.

[۳۶] خدمات‌رسانی مجموعه‌های ورزشی شهرداری تهران تا ۴۰ درصد ارزان‌تر از دولت؛ پایگاه خبری تحلیلی شهر؛ ۲۵ فروردین ۱۴۰۴ - ۱۷:۲۳؛ کد خبر: ۶۷۱۴۷.

[۳۷] وب‌سایت رسمی فدراسیون ورزش‌های همگانی، بخش نامه‌ها. <https://isfaf.ir/>

[۳۸] مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی (۱۴۰۲). گزارش راهبردی بررسی ابزارهای سیاست‌گذاری ترویج و تعمیم ورزش همگانی (مطالعه تطبیقی)، شماره مسلسل: ۱۹۲۹۴.

[۳۹] بخشنامه حداقل دستمزد سال ۱۴۰۳، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛ شماره: ۲۷۶۷۱۶؛ تاریخ: ۱۴۰۲/۱۲/۲۹.

[۴۰] شریفی، فاطمه، (۱۴۰۳)، درآمد رشته تربیت‌بدنی در ایران چقدر است؟ بررسی فرصت‌های شغلی و مالی این حوزه.

[41] <https://www.irna.ir/news/84343626/>.

[۴۱] تحلیل وضعیت مشارکت ورزش همگانی در ایران و تبیین چالش‌ها و موانع کلان (۱۳۹۸). گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.

گزیده سیاستی

برخلاف رویکرد آزادسازی قیمت‌ها، با طراحی بسته‌های تخفیف مالیاتی شامل نرخ صفر مالیات بر ارزش افزوده، باشگاه‌های ورزشی پیروی‌کننده از تعرفه‌های خدمات ورزشی مشمول بسته‌های تخفیف مالیاتی شده و باشگاه‌های متخلف محروم گردیده و مشمول جریمه متناسب شوند.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir